

Η ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ
ΜΕΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΕΩΣ

ΥΠΟ
ΒΑΡΝΑΒΑ Δ. ΤΖΩΡΤΖΑΤΟΥ
Μητροπολίτου Κίτρους

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Προλογίζοντες τὴν περὶ τῆς Δικονομίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας (Ἀθήναι, 1973) ἐργασίαν ἡμῶν, ἐλέγομεν, ὅτι (ἐκ τῶν οὐσιωδῶν στοιχείων τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀναμφισβητήτως ἡ πιστὴ ἐφαρμογὴ τῶν κανονικῶς καὶ νομικῶς διατεταγμένων καὶ ἡ τήρησις ἐν γένει τῆς ἐκκλησιαστικῆς πειθαρχίας καὶ τάξεως. Ἡ Ἐκκλησία, Θεανθρώπινος ὀργανισμὸς, κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην αὐτῆς ὑπόστασιν ἐνδέχεται νὰ ἐμφανίξῃ καὶ τινα σκιερὰ σημεῖα, τῶν ὁποίων ἐπιβάλλεται ἢ τε πρόληψις καὶ ἢ καταστολὴ διὰ τῆς ἐπιβολῆς ποινῶν πρὸς σωφρονισμὸν τῶν ἐνόχων καὶ ἀποκατάστασιν τῆς διασαλευθείσης τάξεως. Τοῦτο συμβάλλεται εἰς τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν τοῦ ὄλου σώματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὴν διευκόλυνσιν πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς. Ἐντεῦθεν καὶ μεταξὺ τῶν θεσμικῶν διατάξεων τῆς διοικήσεως σημαίνουσαν θέσιν κατέχουν καὶ αἱ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν δικαιοσύνην ἀφορῶσαι.

Θεμελιώδεις βεβαίως βάσεις τῶν περὶ δικαιοσύνης διατάξεων εἰς τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας εἶναι οἱ κοινοὶ δι' ἀπάσας Ἀγιογραφικοὶ ὀρισμοὶ καὶ ἱεροὶ Κανόνες, ἐπὶ τῶν ὁποίων καὶ δέον νὰ ἐδράζηται ἡ ὅλη περὶ τὴν Ἐκκλησίαν νομοθεσία. Ἀλλ' εἰς τὸν τρόπον ἐφαρμογῆς καὶ τὰς λεπτομερείας, ὡς συμβαίνει ἀναφορικῶς πρὸς τοὺς βασικοὺς καταστατικοὺς θεσμοὺς διοικήσεως, καὶ ἐν προκειμένῳ ὑπάρχοντες εἰς τὰς ἐπὶ μέρους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας τύποι διάφοροι, εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν ὁποίων ἔχουν μετοχὴν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, τόσον αἱ παρ' ἐκάστη τούτων κρατοῦσαι σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ὅσον καὶ περιστατικαὶ ἢ τοπικαὶ συνθήκαι καὶ ἄλλοι παράγοντες. Διὰ τοῦτο εἰς προαγωγὴν τῆς μεταξὺ αὐτῶν ἐγγυτέρας γνωριμίας λίαν ἐπω-

φελῆς κρῖνεται ἢ ἀμοιβαία γνῶσις καὶ τοῦ ὑπ' ὄψιν τόσοσ σηματοικοῦ τομέως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς».

Πρὸς αὐτὸν τὸν τελικὸν σκοπὸν ἀποβλέπει καὶ ἡ μετὰ χεῖρας ἐργασία, εἰς τὴν ὁποῖαν, ὡς καὶ εἰς τὰς λοιπὰς παρεμφερεῖς, σπουδαῖως συνετέλεσε καὶ ἡ ἢ ἐξ ἐπιτοπίου ἐπισκέψεως ἀμεσωτέρα ἀντίληψις τῶν πραγμάτων. Κατ' ἀκολουθίαν πρὸς τὸ σχετικῶς τηρηθὲν διάγραμμα, τῶν ἐν ἰσχύι δικονομικῶν διατάξεων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας προτάσσεται συνοπτικὴ ἱστορικὴ ἀνασκόπησις, ἀναφερομένη εἰς τὴν ἀρχὴθεν καὶ ἄχρι τοῦ νῦν μορφοποίησιν τῆς εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν δικαιοσύνην ἀφορώσης νομοθεσίας ἐν τῇ ὑπ' ὄψιν Ἐκκλησίᾳ. Αἱ διαλαμβανόμεναι δικονομικαὶ διατάξεις, ἐπὶ τούτῳ μεταφρασθεῖσαι ἐκ τοῦ σερβικοῦ πρωτοτύπου, ἔτυχον παρ' ἡμῶν εἰδικῆς ἐπεξεργασίας ὡς πρὸς τοὺς κανονικοὺς καὶ νομικοὺς δρους, καθὼς καὶ τὴν ἐν γένει νομοτεχνικὴν διατύπωσιν.

Ἐπαναλαμβάνομεν καὶ ἐν προκειμένῳ τὴν εὐχὴν, ἣτις ἀποτελεῖ καὶ τὸν πρωταρχικὸν σκοπὸν τῆς ὄλης συναφοῦς ἐπιμόχθου προσπάθειας, ὅπως καὶ ἡ μετὰ χεῖρας ἐργασία συμβάλῃ, κατὰ τὸ ἐνόν, εἰς τὴν καὶ ἐν τῇ διοικήσει πληρυστέραν ἀλληλογνωριμίαν καὶ ἀπωτέραν ἐπωφελῆ ἀλληλεπίδρασιν μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΕΝ Τῃ ΟΡΘΟΔΟΞῃ ΕΚΚΛΗΣΙΑΨ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ*

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ πειθαρχία καὶ τάξις, ἀπαραίτητος διὰ τὴν εὐρυθμον λειτουργίαν τοῦ ἐν τῷ κόσμῳ δρῶντος Θεανθρωπίνου ὀργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, διασαλευόμενοι δὲ ὑπὸ σημειουμένων ἐνίοτε διαφορῶν φύσεως, σοβαρῶν ἢ ἐλαφρῶν παρεκτροπῶν, ἤτο φυσικὸν νὰ μὴ ἀφήσουν ἔκπαλαι ἀδιάφορον

* ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΝ σχετικὴν ὡς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Σερβίας εὕρισκεὶ ὁ βουλόμενος ἐν Βαρνάβα Δ. Τζωρτζάτου, Μητροπολίτου Κίτρους, Οἱ βασικοὶ θεσμοὶ διοικήσεως τῶν Ὁρθόδοξων Πατριαρχείων, μετὰ ἱστορικῶν ἀνασκοπήσεων, Ἀθήναι 1972, σελ. 189. Εἰδικώτερον, ἐν συναφεῖα πρὸς τὴν μετὰ χεῖρας ἐργασίαν, βλ. Δελικάνη Καλ., Πατριαρχικά Ἐγγράφα, ἰδίᾳ τόμ. Γ΄, Κωνσταντινούπολις 1905. Disciplinaryna Pravila za Pravoslavno sveštenstvo u Karlovačke Mitropolije (Πειθαρχικὸν δίκαιον διὰ τὸν Ὁρθόδοξον κλῆρον εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Μητροπόλεως Καρλοβικίου), Sremski Karloveci 1903. Davidovic J., Sudski Tuzilac - Crkveno Pravni Prikaz (Ὁ δικαστικὸς κατήγορος - ἐκκλησιαστικοκανονικὴ μελέτη), Sarajevo 1937. Gardasevic Bl., Rad na Zakonodavstvu u sudstvu za vreme prvog srpskog ustanka (Ἐργασία ἐπὶ τῆς νομοθεσίας καὶ τῆς διαδικασίας τῶν δικῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πρώτης Σερβικῆς ἐξεγέρσεως), ἐν «Bogoslovlje», Beograd 1958. SV. Z. Τοῦ αὐτοῦ, Organizaciono ustrojstvo i zakonodavstvo Pravoslavne Crkve izmedju dva svetska rata (Ὁργάνωσις καὶ νομοθεσία τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας μεταξὺ τῶν δύο παγκοσμίων πολέμων), ἐν «Srpska Pravoslavna Crkva 1920-1970», Beograd 1971, σελ. 37-64. Jokanovic A., Kanonsko ucenje Pravoslavne Crkve o svrgnucu kao crkvenoj kazni od prvih vekova hriscanstva do danas (Ἡ κανονικὴ διδασκαλία τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας περὶ τῆς καθαιρέσεως ὡς ἐκκλησιαστικῆς ποινῆς ἀπὸ τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων μέχρι σήμερον), Mostar 1914. Jovanovic J., Dokazi o antikanoniconosti jedne osude crvenog suda u Tuzli (Ἀποδείξεις περὶ τῆς ἀντικανονικότητος καταδίκης ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου εἰς Τούζλαν), Sarajevo 1925. Kazimirovic R., Organizacija crkvn. Sudova i sastav crkveno — kaznenog postupka (Ἡ ὀργάνωσις τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων καὶ ἡ διαμόρφωσις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ποινικῆς δικονομίας), Beograd 1937. Maksimovic St., Sudjenje u knezovini Srbiji pre pisanih zakona (Αἱ δίκαι εἰς τὸ πριγκιπέατον τῆς Σερβίας πρὸ τῶν γραπτῶν νόμων), Pozarevac 1898. Milas Nicod., Kazneno pravo pravoslavne crkve (Ποινικὸν Δίκαιον τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας), Mostar 1904. Mitrovic C., Prvi srpski zakon o crkvenim vlastima (Ὁ πρῶτος Σερβικὸς νόμος περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν), Beograd 1909. Τοῦ αὐτοῦ, Sud za bracne sporove u Srbiji (Τὸ Δικαστήριον διὰ τὰς συζυγικὰς διαφωνίας εἰς τὴν Σερβίαν), Beograd 1924. Παπαδόπουλου Χρυσοστόμου, Αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι Σερβικὴ καὶ Ρουμανικὴ κατὰ τὸ ἱστορικὸν

καί τήν ἐν Σερβίᾳ Ἐκκλησίαν. Ἐν τούτοις, μέχρι τῶν μέσων τοῦ 19ῦ αἰῶνος δὲν εἶχον διατυπωθῆ ἰδικαὶ δικονομικαὶ διατάξεις, ἀφορῶσαι εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια καί τήν ἐπιβολὴν ποινῶν. Κατὰ τὸ μεσολαβῆσαν διάστημα, ὡς συνέβαινε ἐπὶ παρομοίων περιπτώσεων καί εἰς ἄλλας Ἐκκλησίας, ἴσχυον οἱ σχετικοὶ Ἀγιογραφικοὶ ὁρισμοὶ καί ἱεροὶ Κανόνες¹, ἐπίσης δὲ καί τὰ ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ κρατοῦντα καθ' ὃν χρόνον ἡ περιοχὴ, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνεπτύχθη ἡ Ἐκκλησία τῆς Σερβίας, ὑπήγετο εἰς αὐτό².

Τῆς ἀνάγκης καταρτισμοῦ δικονομικῶν διατάξεων καταστάσης ἐπὶ μᾶλλον ἐκδήλου, τῷ 1844 ὁ Ἐπίσκοπος Γκόρνιο Κάρλοβιτς Εὐγένιος ἐξέδωκε Δικονομίαν τῶν ἐν Αὐστρουγγαρίᾳ Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, ἡ ὁποία ἴσχυσε μόνον εἰς Βοϊβοδίαν, περιοχὴν τῆς Σερβίας, τελοῦσαν τότε ὑπὸ τὴν Αὐ-

αὐτῶν παρελθὼν καί τὴν νέαν συγκρότησιν, ἐν «Νέα Σιών», διὰ τὴν Σερβικὴν Ἐκκλησίαν τόμ. 12' (1922), σελ. 543-575, 625-654. Π ε ρ ι ο δ ι κ ᾶ Πατριαρχείου Σερβίας: «Glasnik» (Κήρυξ), Beograd 1920 ἐξ. «Bogoslovlje» (Θεολογία), Beograd 1926 ἐξ. Ρ ἄ λ λ η Γ.-Π ο τ λ ῆ Μ., Σύνταγμα τῶν Θεῶν καί Ἱερῶν Κανόνων, τόμ. I-IV, Ἀθήναι 1852-1859. Ρ ἄ λ λ η Κ., Ποινικὸν Δίκαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1907. S a v a E p i s c o p Z i c k i, V a z i l i z a c r k v u r a s c i n j e n j e s v e s t e n i h l i c a k a d j e p o s l e d i c a g r a d j. s u d o n a (Ἰσχύει διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἡ καθαίρεσις τῶν ἱερέων ὡς συνέπεια ἀποφάσεως πολιτικῶν Δικαστηρίων;), Beograd 1908. S t e f a n o v i c J., M o z e l i s e o d u z e l i s v e s t e n i c k i c i n (Δύνεται νὰ ἀφαιρεθῆ ἀπὸ τὸν ἱερέα τὸ ἱερατικὸν ἀξίωμα;), Beograd 1904. S t o j a n o v i c J., C r k v e n i s u d u p r v i h h r i s c a n a i S r b a (Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον εἰς τοὺς πρώτους χριστιανούς καί τοὺς Σέρβους), Beograd 1894. S t o j a n o v i c - M a g a r a s e v i c, P o m o c n a k n j i g a z a p r a k t i c n u u p o t r e b u p o s t u p k a z a c r k v e n e s u d o n e i h r a c n e s p o r o n e (Βοηθητικὴ βίβλος διὰ τὴν πρακτικὴν χρῆσιν τῆς δικονομίας διὰ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια καί τὰς συζυγικὰς διαφωνίας), Tuzla 1935. Τ ζ ω ρ τ ζ ἄ τ ο υ Δ. Β α ρ ν ἄ β α, Μητροπολίτου Κίτρους, Οἱ βασικοὶ θεσμοὶ διοικήσεως τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων, μετὰ ἱστορικῆς ἀνασκοπήσεως, Ἀθήναι 1972. Τ ο ῦ α ὐ τ ο ῦ, Ἡ Δικονομία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας, μετὰ ἱστορικῆς ἀνασκοπήσεως, Ἀθήναι 1973. Τ ρ ω ῖ ἄ ν ο υ Σ π., Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ δικονομία μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Ἰουστινιανοῦ, Ἀθήναι 1964. U s t a v S v. S i n o d a u k n e z e v i n i C r n o j G o r i (Καταστατικὸν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου εἰς τὸ πριγκηπάτον τοῦ Μαυροβουνίου), Cetinje 1904. U s t a v s r p s k e p r a v o s l a v n e c r k v e (Καταστατικὸν τῆς Ὁρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας), Beograd 1957. V e s e l i n o v i c S., N a j n o v i j i a k t c r k v e n e d e g r a d a c i j e r a s c i n j e n j a (Ἡ νεωτέρα Ἐκκλησιαστικὴ πράξις περὶ τῆς καθαιρέσεως), Beograd 1895. V u k i c e v i c M., S u d o v i i n j i h o n o u r e d e n j e o d 1 8 0 4 - 1 8 1 3 g o d «Policijski Glasnik» za 1905 godinu» (Τὰ δικαστήρια καί ἡ ὄργανοσις αὐτῶν ἀπὸ τοῦ 1804-1813), ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Περιοδικοῦ «Policijski Glasnik», Beograd 1905.

1. Συναφῶς πρβλ. καί Β α ρ ν ἄ β α Δ. Τ ζ ω ρ τ ζ ἄ τ ο υ, Μητροπολίτου Κίτρους, Ἡ Δικονομία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας, μετὰ ἱστορικῆς ἀνασκοπήσεως, Ἀθήναι 1973, σελ. 14, σημ. 1.

2. Βλ. Β α ρ ν ἄ β α Δ. Τ ζ ω ρ τ ζ ἄ τ ο υ, Μητροπολίτου Κίτρους, Οἱ βασικοὶ θεσμοὶ διοικήσεως τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων, μετὰ ἱστορικῶν ἀνασκοπήσεων, Ἀθήναι 1972, σελ. 271.

στρογγυρικὴν κυριαρχίαν. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν πρώτην προσπάθειαν ἐν τῇ Σερβικῇ Ἐκκλησίᾳ συντάξεως εἰδικῆς ἐκκλησιαστικῆς Δικονομίας.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διὰ Συνοδικοῦ Τόμου παραχώρησιν εἰς τὴν ἐν Σερβίᾳ Ἐκκλησίαν ἐσωτερικῆς διοικητικῆς αὐτονομίας ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν αὐτοῦ (1831)¹, διὰ τοῦ νόμου τοῦ 1862 περὶ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας ὠρίζετο ἐν αὐτῇ ἀνωτάτη διοικητικὴ Ἀρχή, ἐπομένως καὶ δικαστικὴ, ἡ Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος, ἀλλὰ τύποις μόνον, καθ' ὅσον οὐδεμία δικαστικὴ ἀπόφασις αὐτῆς ἐξετελεῖτο ἄνευ προηγουμένης ἐγκρίσεως τοῦ Ἡγεμόνου. Κατὰ τὸν ἐν λόγῳ νόμον τοὺς Ἀρχιερεῖς δικάζει ἡ Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος, τοὺς δὲ ἐτέρου βαθμοῦ κληρικούς καὶ τοὺς μοναχοὺς δικάζει τὸ παρ' ἑκάστη Ἐπαρχίᾳ Ἐπαρχιακὸν Κονσιστόριον. Τοῦτο ἀπηρτίζετο ἐκ πέντε μελῶν, (ἐξαίρεσι τοῦ τῆς Ἐπαρχίας Βελιγραδίου, τὸ ὅποῖον ἦτο ἐξαμελές), ἐγκρινόμενων ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν ἱερέως, διοριζομένου ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου. Τὰς δικαστικὰς ἀποφάσεις τοῦ Κονσιστορίου ἢ Κυβέρνησις ἐδικαιοῦτο, κατ' ἴδιαν κρίσιν, νὰ ἐγκρίνη ἢ νὰ ἀπορρίψῃ ἢ καὶ νὰ μετριάσῃ, σπερομένου προφανῶς τοῦ Ἀρχιερέως τῶν κανονικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τῶν μοναχῶν².

Ἀνακηρυχθείσης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας αὐτοκεφάλου διὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου τοῦ 1879, ὁ περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Ἀρχῶν τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας νόμος τοῦ 1890, μὴ ἀφιστάμενος οὐσιωδῶς τοῦ νόμου τοῦ 1862³, ἀφῆκε καὶ πάλιν εἰς τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν τῆς Ἀρχιερατικῆς Συνόδου τὴν ἐπίλυσιν τῶν μεταξὺ τῶν ἐπαρχιούχων Ἐπισκόπων ἀνακυπτουσῶν διαφορῶν, τὴν δίκην τῶν Ἀρχιερέων, καθὼς καὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν περὶ γάμου διαφορῶν τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. Τὴν ἐπὶ τῶν λοιπῶν κληρικῶν καὶ τῶν μοναχῶν δικαστικὴν ἐξουσίαν ἀνέθηκεν εἰς τὰ ἀντικαταστήσαντα τὰ Κονσιστόρια Ἐπαρχιακὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια. Τούτων ὁ Πρόεδρος καὶ τὰ μέλη ἐξελέγοντο ὑπὸ τῶν Ἐπαρχιακῶν Συνελεύσεων, ὠρκίζοντο δὲ μόνον ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιερέως οἱ γραμματεῖς καὶ γραφεῖς αὐτῶν. Τὴν ἀνωτάτην δικαστικὴν ἐξουσίαν ἤσκει τὸ Μέγα Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον, συγκροτούμενον ὑπὸ ἐνὸς Ἀρχιερέως, ὡς προέδρου, ὀριζομένου ἐτησίως ὑπὸ τῆς Ἀρχιερατικῆς Συνόδου, καὶ δέκα μελῶν, πέντε τακτικῶν (εἰς Ἀρχιμανδρίτης καὶ τέσσαρες ἔγγαμοι κληρικοί) καὶ πέντε ἐπιτίμων (ὁμοίως εἰς Ἀρχιμανδρίτης καὶ τέσσαρες ἔγγαμοι κληρικοί), διοριζομένων ἀνὰ τριετίαν διὰ Β. Διατάγματος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ὅστις διώριζεν ἐπίσης τὸν Ἀρχιγραμματέα καὶ τὸν

1. Κ α λ. Δ ε λ ι κ ἄ ν η, Πατριαρχικὰ ἔγγραφα, τόμ. Γ', Κωνσταντινούπολις 1905, σελ. 746-749.

2. Χ ρ υ σ. Π ἄ π α δ ο π ο ὔ λ ο υ, Αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι Σερβικὴ καὶ Ρουμανικὴ κατὰ τὸ ἱστορικὸν αὐτῶν παρελθὸν καὶ τὴν νέαν συγκρότησιν, ἐν «Νέα Σιών», τόμ. 12 (1922), σελ. 564-567.

3. Ἐνθ' ἀνωτέρω, σελ. 562 ἐξ.

Γραμματέα, ἐκ προσώπων ἐχόντων πρὸς τῇ θεολογικῇ καὶ νομικῇ κατάρτισιν. Τὸ Μέγα Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον, συνιστῶν θεσμὸν μᾶλλον κυβερνητικόν, ὡς λειτουργοῦν ἀνεξαρτήτως τῆς Ἀρχιερατικῆς Συνόδου, ἐδίκαζε καὶ ἐν πρώτῳ καὶ ἐν δευτέρῳ βαθμῶ ἔκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις καὶ ἐδέχετο καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιακῶν δικαστηρίων ἐφέσεις ὡς ἀνώτατον Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον.

Ἐπεδηλώθη ἤδη, ὅτι καὶ ὁ νόμος τοῦ 1890, καίτοι ἐν τισιν ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ νόμου τοῦ 1894, ὑπῆρξεν εἰς τὴν ὅλην αὐτοῦ δομὴν ἀντικανονικός. Ἄλλ' εἰσέτι, τόσον οὗτος, ὅσον καὶ οἱ προηγούμενοι αὐτοῦ, ἦσαν καὶ ἀπολύτως ἐλλιπεῖς, περιέχοντες ἀπλῶς γενικὰς διατάξεις, χωρὶς νὰ ἐκτείνωνται εἰς δικονομικὰς λεπτομερείας, ἀπαραιτήτους διὰ τὴν ὁμαλὴν διεξαγωγὴν πάσης δικαστικῆς διαδικασίας.

Ἐντεῦθεν, μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας εἰς Πατριαρχεῖον (1920), ἀποτυχούσης ἀμέσου σχεδὸν ἐν ἔτει 1923 προσπαθείας πρὸς καταρτισμὸν πλήρους Καταστατικοῦ Χάρτου αὐτῆς¹, τῷ 1931, ἐπὶ Πατριάρχου Βαρνάβα, συνεστήθη Ἐπιτροπὴ, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μητροπολίτου Μαυροβουνίου καὶ Παραθαλασσίων Γαβριήλ, τοῦ μετέπειτα Πατριάρχου, πρὸς ἐπεξεργασίαν διατάξεων, ἀφορωσῶν ἐν γένει εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν δικαιοσύνην. Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐπὶ μακρὸν ἐργασθεῖσα, διετύπωσε λεπτομερεῖς διατάξεις περὶ γάμου, κατήρτισε δὲ πλήρη Δικονομίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἱερῶν Κανόνων, τῶν παραδόσεων καὶ τῆς κρατούσης πράξεως. Ἐν αὐτῇ περιλαμβάνονται ἀναλυτικῶς τὰ περὶ ἔκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, ὀργανώσεως, συνθέσεως, ἀρμοδιότητος καὶ τρόπου λειτουργίας αὐτῶν, περὶ διαδικῶν, περὶ τῆς δικαστικῆς διαδικασίας ἀπὸ τῆς ἐνάφξεως μέχρι λήξεως τῆς δίκης, περὶ ἀποδεικτικῶν μέσων καὶ μαρτύρων, περὶ ποινῶν καὶ ἐφέσεων, περὶ ἐκτελέσεως τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων κ.ἄ., εἰς τρόπον ὥστε νὰ παρέχεται, κατὰ τὸ δυνατὸν, χρήσιμος ὁδηγὸς διὰ τὴν ὅλην πορείαν τῆς δίκης. Τὸ ἔργον, περατωθὲν ἐν ἔτει 1933, ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῇ 30ῃ Μαΐου (12ῃ Ἰουνίου) 1933 ὡς «Δικονομία τῶν Δικαστηρίων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας»² καὶ ἐτέθη ἐν ἐφαρμογῇ.

Ἡ ὡς εἴρηται Δικονομία ἴσχυσε μέχρι τοῦ 1961, ἐξ αὐτῆς δὲ διατάξεις τινὲς περιελήφθησαν καὶ εἰς τὸν ἐν ἔτει 1947 θεθέντα ἐν ἰσχύι νέον Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας³. Τῷ 1961, ἐπὶ τοῦ καὶ νῦν

1. B. I. Gardacevic, Organizaciono usrojstvo i zakonodavstvo Pravoslavne Crkve izmedju dva svetske rata (Ὁργάνωσις καὶ νομοθεσία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μεταξύ τῶν δύο παγκοσμίων πολέμων), ἐν «Srpska Pravoslavna Crkva 1920-1970», Beograd 1971, σελ. 50.

2. «Glasnik» 44 καὶ 45, 28/11 (8-12) ἔτους 1933.

3. Ustav Srpske Pravoslavne Crkve (Καταστατικὸν τῆς Ὁρθοδόξου Σερβικῆς Ἐκκλησίας), Beograd 1957, 2. Βλ. καὶ Βαρνάβα Τζωρτζάτοου, Μητροπολίτου Κίτρους, ἐνθ' ἀνωτέρω, σελ. 197 ἔξ.

Πατριάρχου Γερμανοῦ, δι' ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας ἐνεκρίθη ἀρτιγενῆς ἐκκλησιαστικός ποινικός κώδιξ, ὀνομασθεὶς «Δικονομία τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας»¹, αἱ διατάξεις τοῦ ὁποίου ἀντικατέστησαν τὰ ὑπ' ἀριθμ. 214-224 ἄρθρα τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου.

Ἄλλὰ καὶ ἡ ἔκτοτε ἐν ἰσχύϊ τεθεῖσα Δικονομία αὕτη, παρὰ πᾶσαν καταβληθεῖσαν προσπάθειαν, ἐμφανίζεται αἰσθητῶς ἑλλιπής, ἀφ' ἑνὸς διότι ἀναφέρεται εἰς περιπτώσεις μόνον διακόνων καὶ πρεσβυτέρων — ὡς καὶ λαϊκῶν, διὰ τινὰ μάλιστα σοβαρὰ παραπτώματα τῶν ὁποίων καὶ ἐπιδεικνύεται περισσὴ ἐλαστικότητα (βλ. π.χ. ἄρθρ. 46) — οὐχὶ δὲ ἐπισκόπων, ἀφ' ἑτέρου διότι αἱ περιλαμβανόμεναι δικονομικαὶ διατάξεις δὲν καλύπτουν ἐξ ὀλοκλήρου τὰς ἀνάγκας καὶ λεπτομερείας τῆς δικαστικῆς διαδικασίας. Διὰ τὸν δεῦτερον τοῦτον λόγον καὶ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια ἀναγκάζονται νὰ ἀνατρέχωσιν εἰσέτι εἰς τὴν προἰσχύσασαν «Δικονομίαν» τοῦ 1933 ἐπὶ πολλῶν περιπτώσεων, ὡς προκειμένου περὶ ἀνακριτῶν, περὶ κατηγορῶν καὶ μαρτύρων ὑπερασπίσεως, περὶ κλήσεων, ὄρκου, διαρκείας τῆς δίκης, ἐφέσεων, ψηφοφορίας καὶ πλειοψηφίας κ.ἄ.

Ἐλέχθη ἤδη καὶ ἀνωτέρω, ὅτι εἰς τὴν ἐν λόγω Δικονομίαν δὲν περιλαμβάνονται εἰδικαὶ περὶ Ἐπισκόπων δικονομικαὶ διατάξεις². Ἐπὶ τοιούτων περιπτώσεων ἐφαρμόζονται οἱ σχετικοὶ Κανόνες, ὅπως οἱ Ἀποστολικοὶ οὐδ' «περὶ κλήσεως κατηγορουμένου ἐπισκόπου»³ καὶ οἱ «περὶ μαρτύρων κατὰ ἐπισκόπου»⁴, στ' τῆς Β' καὶ κα' τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου περὶ τοῦ «τίνες ἂν εἶεν οἱ κατηγοροῦντες ἐπισκόπους»⁵ καὶ «ἐξεταστέοι οἱ κατηγοροὶ ἐπισκόπων ἢ κλη-

1. Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας Ἀπόφασις ἀριθμ. 30/σελ. Κώδικος 64, ἀπὸ 14-6-1962. Ἐδημοσιεύθη ἐν «Glasnik» 42 (1961), σελ. 148-157. Πρβλ. καὶ Βαρθολομαίου Ἀρχωντῶνη (νῦν Μητροπολίτου Φιλαδελφείας), Περὶ τὴν κωδικοποίησιν τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Κανονικῶν Διατάξεων ἐν τῇ Ὁρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ, Θεσσαλονίκη 1970, σελ. 37.

2. Παρόμοιον συμβαίνει καὶ εἰς τὸν δικονομικὸν «Κανονισμόν» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας. Βλ. Βαρναβᾶ Δ. Τζωρτζάτου, Μητροπολίτου Κίτρου, Ἡ Δικονομία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας, μετὰ Ἱστορικῆς ἀνασκοπήσεως, Ἀθῆναι 1973, σελ. 17, ὡς καὶ τὸν αὐτόθι καταχωριζόμενον «Κανονισμόν διαδικασίας τῶν πειθαρχικῶν καὶ δικαστικῶν ἀρχῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας».

3. Τοῦ Κανόνος τούτου τὸ κείμενον βλ. ἐνταῦθα ὑποσημειούμενον, ὡς ἐπίσης καὶ τῶν ἄλλων μνημονευμένων Κανόνων. «Ἐπίσκοπον κατηγορηθέντα ἐπὶ τινὶ παρὰ ἀξιοπίστων ἀνθρώπων, καλεῖσθαι αὐτὸν ἀναγκαῖον ὑπὸ ἐπισκόπων· κὰν μὲν ἀπαντήσῃ καὶ ὁμολογήσῃ ἢ ἐλεγχθῆ, ὀριζέσθω τὸ ἐπιτίμιον. Ἐὰν δὲ καλούμενος μὴ ὑπακούσῃ, καλεῖσθω καὶ δεῦτερον, ἀποστελλομένων ἐπ' αὐτὸν δύο ἐπισκόπων. Ἐὰν δὲ καὶ οὕτω μὴ ὑπακούσῃ, καλεῖσθω καὶ τρίτον, δύο πάλιν ἐπισκόπων ἀποστελλομένων πρὸς αὐτόν. Ἐὰν δὲ καὶ οὕτω καταφρονήσας μὴ ἀπαντήσῃ, ἢ σύνδοδος ἀποφαιέσθω κατ' αὐτοῦ τὰ δοκοῦντα· ὅπως μὴ δόξῃ κερδαίνειν, φηγοδικῶν» (Ἀποστ. οὐδ').

4. «Εἰς μαρτυρίαν τὴν κατὰ ἐπισκόπου αἰρετικὸν μὴ προσδέχεσθαι, ἀλλὰ μὴδὲ πιστὸν ἓνα μόνον. Ἐπὶ στόματος γὰρ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων σταθήσεται πᾶν ῥῆμα» (Ἀποστ. οἱ').

5. «Ἐπειδὴ πολλοὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν συγγεῖν καὶ ἀνατρέπειν βουλόμενοι, φιλέχθως καὶ συκοφαντικῶς αἰτίας τινὰς κατὰ τῶν οἰκονομούντων τὰς ἐκκλη-

ρικῶν»¹, ἰβ' τῆς Καρθαγένης περὶ τοῦ «ἐάν τις ἐπίσκοπος χωρὶς καιροῦ συνόδου ἐγκλήματι περιβληθῆ, ὁ τοιοῦτος ἀκουσθῆ ὑπὸ δώδεκα ἐπισκόπων»². Θεσμικῶς προβλέπονται καὶ διὰ τοὺς ἐπισκόπους δύο στάδια κρίσεως. Τὸ πρῶτον συνιστᾶ ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, ἣτις συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 70 § 35 τοῦ ἰσχύοντος

σίας ὀρθοδόξων ἐπισκόπων συμπλάσσουν, οὐδὲν ἕτερον, ἢ χραινὴν τὰς τῶν ἱερέων ὑπολήψεις, καὶ ταραχὰς τῶν εἰρηνευόντων λαῶν κατασκευάζειν ἐπιχειροῦντες· τούτου ἕνεκεν ἤρεσε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνδραμόντων ἐπισκόπων, μὴ ἀνεξετάστως προσεῖσθαι τοὺς κατηγοροῦντας, μηδὲ πᾶσιν ἐπιτρέπειν τὰς κατηγορίας ποιεῖσθαι κατὰ τῶν οἰκονομούντων τὰς ἐκκλησίας, μηδὲ μὴ πάντας ἀποκλεῖν. Ἄλλ' εἰ μὲν τις οἰκείαν τινὰ μέμφει, τουτέστιν ἰδιωτικῆν, ἐπαγάγοι τῷ ἐπισκόπῳ, ὡς πλεονεκτηθεὶς, ἢ ἄλλο τι παρὰ τὸ δίκαιον παρ' αὐτοῦ πεπονηῶς, ἐπὶ τῶν τοιούτων κατηγοριῶν μὴ ἐξετάζεσθαι, μήτε πρόσωπον τοῦ κατηγοροῦ, μήτε τὴν θρησκείαν. Χρῆ γὰρ παντὶ τρόπῳ, τὸ τε συνειδὸς τοῦ ἐπισκόπου ἐλεύθερον εἶναι, καὶ τὸν ἀδικεῖσθαι λέγοντα, οἷας ἂν ἢ θρησκείας, τῶν δικαίων τυχάνειν. Εἰ δὲ ἐκκλησιαστικὸν εἶη τὸ ἐπιφερόμενον ἐγκλημα τῷ ἐπισκόπῳ, τότε δοκιμάζεσθαι χρῆ τῶν κατηγορούντων τὰ πρόσωπα· ἵνα, πρῶτον μὲν αἰρετικοὺς μὴ ἐξῆ κατηγορίας κατὰ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων ὑπὲρ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ποιεῖσθαι. Αἰρετικούς δὲ λέγομεν, τοὺς τε πάλαι τῆς ἐκκλησίας ἀποκηρυχθέντας, καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα ὄψ' ἡμῶν ἀναθεματισθέντας· πρὸς δὲ τούτοις, καὶ τοὺς τὴν πίστιν μὲν τὴν ὕγιήν προσποιουμένους ὁμολογεῖν, ἀποσχίσαντας δέ, καὶ ἀντισυνάγοντας τοῖς κανονικοῖς ἡμῶν ἐπισκόποις. Ἐπειτα δέ, καὶ εἰ τινες τῶν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ αἰτίαις τισὶ προκατηρωρισμένοι εἴεν καὶ ἀποβεβλημένοι, ἢ ἀκοινωνῆτοι, εἴτε ἀπὸ κλήρου, εἴτε ἀπὸ λαϊκοῦ τάγματος, μηδὲ τούτοις ἐξείναι κατηγορεῖν ἐπισκόπου, πρὶν ἂν τὸ οἰκείον ἐγκλημα πρότερον ἀποδύσωνται. Ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ὑπὸ κατηγορίαν προλαβοῦσαν ὄντας, μὴ πρότερον εἶναι δεκτοὺς εἰς ἐπισκόπου κατηγορίαν, ἢ ἐτέρων κληρικῶν, πρὶν ἂν ἀθόφους ἑαυτοὺς τῶν ἐπαχθέντων αὐτοῖς, ἀποδείξωσιν ἐγκλημάτων. Εἰ μὲντοι τινες μήτε αἰρετικοί, μήτε ἀκοινωνῆτοι εἴεν, μήτε κατηρωσμένοι, ἢ προκατηρωρημένοι ἐπὶ τισὶ πλημμελίμασι, λέγοιεν δὲ ἔχειν τινὰ ἐκκλησιαστικὴν κατὰ τοῦ ἐπισκόπου κατηγορίαν, τούτους κελεύει ἡ ἁγία σύνοδος, πρῶτον μὲν ἐπὶ τῶν τῆς ἐπαρχίας πάντων ἐπισκόπων ἐνίστασθαι τὰς κατηγορίας, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐλέγχειν τὰ ἐγκλήματα τοῦ ἐν αἰτίαις τισὶν ἐπισκόπου· εἰ δὲ συμβαίῃ ἀδυνατῆσαι τοὺς ἐπαρχιώτας πρὸς διόρθωσιν τῶν ἐπιφερομένων ἐγκλημάτων τῷ ἐπισκόπῳ, τότε αὐτοὺς προσεῖναι μελῶν συνόδῳ, τῶν τῆς διοικήσεως ἐκεῖνης ἐπισκόπων ὑπὲρ τῆς αἰτίας ταύτης συγκαλουμένων· καὶ μὴ πρότερον ἐνίστασθαι τὴν κατηγορίαν, πρὶν ἢ ἐγγράφως αὐτοὺς τὸν ἴσον αὐτοῖς ἐπιτιμῆσθαι κίνδυνον, εἴπερ ἐν τῇ τῶν πραγμάτων ἐξετάσει σκυοφαντοῦντες τὸν κατηγοροῦμενον ἐπίσκοπον ἐλέγχειεν. Εἰ δὲ τις καταφρονήσας τῶν κατὰ τὰ προδηλωθέντα δεδογμένων, τομήσειεν, ἢ βασιλικὰς ἐνοχλεῖν ἀκοάς, ἢ κοσμικῶν ἀρχόντων δικαστήρια, ἢ οἰκουμηνικὴν σύνοδον ταρασσέειν, πάντας ἀτιμάσας τοὺς τῆς διοικήσεως ἐπισκόπους, τὸν τοιοῦτον τὸ παρὰ τὴν εἰς κατηγορίαν μὴ εἶναι δεκτόν, ὡς καθυβρίσαντα τοὺς κανόνας, καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν λυμηνάμενον ἐντάξιαν» (Β' Οἰκ. στ').

1. «Κληρικούς ἢ λαϊκοὺς, κατηγοροῦντας ἐπισκόπων ἢ κληρικῶν, ἀπλῶς καὶ ἀδοκιμάστως μὴ προσδέχεσθαι εἰς κατηγορίαν, εἰ μὴ πρότερον ἐξετασθεῖη αὐτῶν ἡ ὑπόληψις» (Δ' Οἰκ. κα').

2. «...ἐάν ἴνα τις ἐπίσκοπος (ὅπερ ἀπεῖη) ἐν τινὶ ἐγκλήματι περιπέσῃ, καὶ γένηται πολλὴ ἀνάγκη τοῦ μὴ δύνασθαι πολλοὺς συνελθεῖν, διὰ τὸ μὴ ἀπομείναι αὐτὸν ἐν τῷ ἐγκλήματι, ἀπὸ δώδεκα ἐπισκόπων ἀκουσθῆ, καὶ ὁ πρεσβύτερος ἀπὸ ἐξ ἐπισκόπων καὶ τοῦ ἰδίου, καὶ ὁ διάκονος ἀπὸ τριῶν» (Καθθ. ἰβ').

Καταστατικοῦ¹ «δικάζει εἰς πρῶτον βαθμὸν α) τὰς μεταξὺ Ἀρχιερέων διαφωνίας· β) τὰ κανονικὰ παραπτώματα τῶν Ἀρχιερέων». Σημειωτέον ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὅτι ἡ διάταξις αὕτη προφανῶς δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὸν προμνησθέντα 1β' κανόνα τῆς ἐν Κερθαγένῃ Συνόδου, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν δικαζόντων, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος εἶναι πενταμελής. Εἰς δεύτερον βαθμὸν δικάζει ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 69 § 27, καθ' ὃ αὕτη «δικάζει Α') εἰς πρῶτον καὶ τελευταῖον βαθμὸν α) τὰς διαφωνίας μεταξὺ Ἀρχιερέων καὶ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου ἢ μεταξὺ Ἀρχιερέων καὶ Πατριάρχου, β) τὰ κανονικὰ παραπτώματα τοῦ Πατριάρχου· Β') εἰς δεύτερον καὶ τελευταῖον βαθμὸν πάσας τὰς ὑποθέσεις, τὰς ὁποίας ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἐδίκασε πρωτοδίκως². Ὡς πρὸς τὰς ποινάς, ἰσχύει, φυσικὰ, καὶ ἐν προκειμένῳ ὅ,τι οἱ ἱεροὶ Κανόνες καὶ αἱ σχετικαὶ ποινικαὶ διατάξεις προβλέπουν ἐπὶ ἀναλόγων περιπτώσεων, ἀφορωσῶν ἐν γένει εἰς κληρικούς. Πάντως ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ἡ Δικονομία παρουσιάζει σοβαρὰν ἑλλειψιν.

Ταύτην τὴν ἰσχύουσαν νῦν Δικονομίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας καταχωρίζομεν ἀκολουθῶς, παρατιθεμένων ἐπίσης διὰ τὴν ἀρτιότητα τοῦ ἔργου καὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἐπισημαιομένων ἐλλείψεων τηρουμένων σχετικῶν κανονικῶν καὶ καταστατικῶν διατάξεων.

1. Βλ. Βαρνάβα Δ. Τζωρτζάτου, Μητροπολίτου Κίτρους, Οἱ βασικοὶ θεσμοὶ διοικήσεως τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων, μετὰ ἱστορικῶν ἀνασκοπήσεων, Ἀθήναι 1972, σελ. 216.

2. Ἐνθ' ἀνωτέρω, σελ. 214.

ΜΕΡΟΣ Β'

**ΑΙ ΙΣΧΥΟΥΣΑΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
ΕΝ Τῃ ΟΡΘΟΔΟΞῃ ΕΚΚΛΗΣΙΑῖ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ**

Α'. ΒΑΣΙΚΑΙ - ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΑΙ

(*Ἐκ τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας*)*

1. Διατάξεις γενικαί — Συνοδικαί ἀρμοδιότητες.

Ἄρθρον 57. Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας*, ὡς ἀνώτατον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἱεραρχικὸν σῶμα, ἀποτελεῖ τὴν ἀνωτάτην ἐκκλησιαστικὴν νομοθετικὴν ἀρχὴν εἰς θέματα πίστεως, θείας λατρείας, ἐκκλησιαστικῆς τάξεως (πειθαρχίας) καὶ ἐσωτερικῆς ὀργανώσεως, ὡς καὶ τὴν ἀνωτάτην δικαστικὴν ἀρχὴν ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ἀρμοδιοτήτων αὐτῆς (ἄρθρον 60, παρ. 28).

Ἄρθρον 59. Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος εἶναι ἡ ἀνωτάτη ἐκτελεστικὴ (διοικητικὴ καὶ ἐποπτικὴ, ὡς καὶ δικαστικὴ ἀρχὴ ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ἀρμοδιοτήτων αὐτῆς (ἄρθρον 70, παρ. 35).

Ἄρθρον 64. Ἀπασαὶ αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, κανονικῆς ἢ ἐκκλησιαστικῆς ἐν γένει φύσεως, αἵτινες ἀναφέρονται εἰς τὴν πίστιν, τὴν θείαν λατρείαν, τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ τὴν ἐσωτερικὴν ὀργάνωσιν τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἔγκυροι καὶ ἐκτελεσταί.

2. Τὰ εἰς Ἀρχιερεῖς ἀφορῶντα.

Ἄρθρον 69. Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας**

.

27) Δικάζει:

* Ustav Srpske Pravoslavne Crkve, Beograd 1957. Τοῦτο κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ Σερβικοῦ βλ. ἐν Βαρνάβα Δ. Τζωρτζάτου, Μητροπολίτου Κίτρους, Οἱ βασικοὶ θεσμοὶ διοικήσεως τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων, μετὰ ἱστορικῶν ἀνασκοπήσεων, Ἀθῆναι 1972, σελ. 197-268.

** Ταύτην συγκροτοῦν ἅπαντες οἱ ἐπαρχιοῦχοι Ἀρχιερεῖς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Πατριάρχου (ἄρθρον 56).

Α) Εἰς πρῶτον καὶ τελευταῖον βαθμὸν:

- α) τὰς διαφωνίας μεταξύ Ἀρχιερέων καὶ τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῖς Συνόδου ἢ μεταξύ Ἀρχιερέων καὶ Πατριάρχου·
- β) τὰ κανονικὰ παραπτώματα τοῦ Πατριάρχου.

Β) Εἰς δεύτερον καὶ τελευταῖον βαθμὸν: πάσας τὰς ὑποθέσεις, τὰς ὁποίας ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἐξεδίκασε πρωτοδικῶς.

28) Μετριάζει, τῇ αἰτήσῃ τοῦ καταδικασθέντος καὶ κατόπιν ἡτιολογημένης προτάσεως τοῦ ἀρμοδίου ἐπαρχιούχου Ἀρχιερέως, ποινὰς ἐπιβληθείσας ὑπὸ τοῦ Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, πρὸ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῶν, καὶ δὴ τὰς περὶ ἰσοβίου ἀργίας, ἐκπτώσεως ἀπὸ τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος καὶ καθαιρέσεως μετ' ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας.

Ἄρθρον 70. Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος*

35) Δικάζει εἰς πρῶτον βαθμὸν:

- α) τὰς μεταξύ Ἀρχιερέων διαφωνίας·
- β) τὰ κανονικὰ παραπτώματα τῶν Ἀρχιερέων**.
- γ) τὰ πειθαρχικὰ ὑπηρεσιακὰ παραπτώματα τῶν ὀργάνων αὐτῆς, ρυθμίζουσα τὰς μεταξύ αὐτῶν διαφωνίας·
- δ) εἰς τελευταῖον βαθμὸν τὰ πειθαρχικὰ παραπτώματα τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν.

3. Μέγα Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον.

Ἄρθρον 71. Τὸ Μέγα Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον εἶναι ἡ ἀνωτέρα ἐκκλησιαστικὴ δικαστικὴ ἀρχὴ διὰ τὰ παραπτώματα τῶν ἱερέων, τῶν μοναχῶν καὶ τῶν λαϊκῶν καὶ διὰ ζητήματα ἐκκλησιαστικοῦ γάμου, ὡς καὶ διὰ πάσας τὰς ἐκκλησιαστικὰς διαφορὰς τῆς ἐσωτερικῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, τὰς μὴ ὑπαγομένους εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρμοδιότητα τῆς Ἱεραῖς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῖς Συνόδου.

Τὸ Μέγα Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἐδρεύει ἔνθα καὶ ὁ Πατριάρχης.

Ἄρθρον 72. Τὸ Μέγα Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον εἶναι μόνιμον καὶ συγκροτεῖται ἐκ:

* Ταύτην συγκροτοῦν ὁ Πατριάρχης, ὡς Πρόεδρος, καὶ τέσσαρες ἐπαρχιούχοι Ἀρχιερεῖς, ὡς μέλη, ἐκλεγόμενοι κατ' ἔτος ὑπὸ τῆς Ἱεραῖς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας (ἄρθρον 58, ὡς προσφάτως ἐτροποποιήθη).

** Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἂς συσχετισθῶσι τὰ εἰς τὸ τέλος τοῦ Α' μέρους σημειούμενα, καθὼς καὶ αἱ αὐτῆσι μνημονεῦμεναι ὡς ἐφαρμόσιμοι κανονικαὶ διατάξεις.

- α) τριῶν Ἀρχιερέων, μελῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, τοὺς ὁποίους ὀρίζει ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, τοῦ ἑνὸς ἐξ αὐτῶν ὀριζομένου ὡς προέδρου·
- β) δύο ἐπιτίμων μελῶν ἐξ ἐγγάμων κληρικῶν, καὶ δύο ἀναπληρωτῶν τούτων, οὓς ἐκλέγει ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος διὰ μίαν τετραετίαν·
- γ) ἑνὸς γραμματέως κληρικοῦ.

Κωλυομένων τοῦ προέδρου ἢ τινος τῶν ἀρχιερατικῶν μελῶν, οὗτοι ἀναπληροῦνται ὑπὸ Ἀρχιερέων μελῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ὀριζομένων παρ' αὐτῆς.

Ἄρθρον 73. Ὡς ἐπίτιμα μέλη τοῦ Μεγάλου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου καὶ ἀναπληρωταὶ τούτων δύνανται νὰ διορισθοῦν ἔγγαμοι κληρικοί, οἵτινες ἔχουν περατώσει ἀνωτέρας θεολογικὰς καὶ, εἰ δυνατόν, νομικὰς σπουδὰς καὶ ἔχουν τοῦλάχιστον δεκαετῆ ἐκκλησιαστικοδικαστικὴν ἢ ἐκκλησιαστικοδιοικητικὴν ἢ τοῦλάχιστον δεκαπενταετῆ ἐφημεριακὴν ἢ ἐκκλησιαστικοεκπαιδευτικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἄρθρον 74. Ὡς εἰσηγητῆς τοῦ Μεγάλου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου διορίζεται κληρικός, ὅστις ἐπεράτωσεν ἀνωτέρας θεολογικὰς καὶ, εἰ δυνατόν, νομικὰς σπουδὰς καὶ ἔχει τοῦλάχιστον πενταετῆ ἐκκλησιαστικοδικαστικὴν ἢ ἐκκλησιαστικοδιοικητικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἄρθρον 75. Τὰ μέλη τοῦ Μεγάλου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου καὶ ὁ εἰσηγητῆς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἔχουν συγγένειαν οὔτε μεταξὺ τῶν οὔτε μετὰ τοῦ προέδρου, ἐξ αἵματος μὲν μέχρι τετάρτου βαθμοῦ, ἐξ ἀγχιστείας δὲ ἢ πνευματικὴν (διὰ Βαπτίσματος) μέχρι δευτέρου βαθμοῦ.

Ἄρθρον 76. Τὸ Μέγα Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἀποφασίζει ἐγκύρως, ἐφ' ὅσον ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτοῦ παρίστανται ὁ πρόεδρος, τέσσαρα ἐκ τῶν μελῶν καὶ ὁ εἰσηγητής.

Εἰς περίπτωσιν ἀπουσίας τοῦ εἰσηγητοῦ, ὁ πρόεδρος ὀρίζει ὡς γραμματέα ἓνα ὑπάλληλον τοῦ Γραφείου τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀναλόγου βαθμοῦ.

Ἄρθρον 77. Μέλος τοῦ Μεγάλου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, τὸ ὁποῖον προσωπικῶς ἐνδιαφέρεται διὰ τινὰ ὑπόθεσιν, ἢ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἀνάκρισιν, ἢ ἐδίκασεν εἰς κατώτερον βαθμὸν, δὲν δύναται νὰ δικάσῃ τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν.

Ἄρθρον 78. Ὁ πρόεδρος ἢ ὁ ἀναπληρωτῆς αὐτοῦ καὶ τὰ μέλη τοῦ Μεγάλου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, προκειμένου νὰ λάβουν ἀπόφασιν, ἐκφράζουσι ἀδεσμεύτως τὴν προσωπικὴν αὐτῶν γνώμην.

Τὸ Δικαστήριον ἀποφασίζει διὰ πλειονοψηφίας, τῆς ψηφοφορίας ἀρχομένης ἐκ τοῦ νεωτέρου μέλους αὐτοῦ.

Ἄρθρον 79. Τὸ Μέγα Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον εἰς δευτερον καὶ τελευταῖον βαθμὸν ἐξετάζει, ἐπικυροῖ, τροποποιεῖ καὶ ἀκυροῖ τὰς ἀποφάσεις τῶν Ἐπισκοπικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων αὐτεπαγγέλτως ἢ κατόπιν ἐφέσεως.

Αὐτεπαγγέλτως τὸ Μέγα Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἐλέγχει:

Α) τὰς ἀποφάσεις τῶν Ἐπισκοπικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων περὶ ἀκυρώσεως γάμου·

Β) τὰς ἀποφάσεις τῶν Ἐπισκοπικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων περὶ παραπτωμάτων τῶν κληρικῶν, ἐμφοτέρων τῶν τάξεων, τὰς ἀναφερομένας: α) εἰς τὴν ἀπόλυσιν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἢ τὴν ἀπώλειαν τίτλου, β) εἰς τὴν ἰσόβιον ἀργίαν, γ) εἰς τὴν ἐκπτώσιν ἐκ τοῦ ἱερατικοῦ βαθμοῦ, δ) εἰς τὴν ἐκπτώσιν ἐκ τοῦ ἱερατικοῦ βαθμοῦ μετ' ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας·

Γ) τὰς ἀποφάσεις περὶ ὀριστικοῦ ἀφορισμοῦ λαϊκῶν ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας·

Δ) τὰς ἀποφάσεις τῶν Ἐπισκοπικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, τὰς ὁποίας ὁ ἀρμόδιος Ἀρχιερεὺς παραπέμπει εἰς τὸ Μέγα Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον.

Ἀπᾶσας τὰς λοιπὰς ἀποφάσεις τῶν Ἐπισκοπικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων ἐλέγχει καὶ ἐκδικάζει τὸ Μέγα Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον μόνον κατόπιν ἐφέσεως.

Ἄρθρον 80. Τὸ Μέγα Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἀποφασίζει περὶ ἐξαιρέσεως Ἐπισκοπικῶν τινῶν Δικαστηρίων, ὡς καὶ περὶ συγκροτήσεως ἀρμοδιοτήτων μεταξὺ τῶν Δικαστηρίων τούτων, ὀρίζον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ Ἐπισκοπικὸν Δικαστήριον, τὸ ὁποῖον θὰ δικάσῃ.

Ἐπίσης ἀποφασίζει περὶ ἐξαιρέσεως τοῦ προέδρου καὶ μελῶν τοῦ Μεγάλου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

4. Ἀρχιερατικαὶ ἀρμοδιότητες.

Ἄρθρον 108. Ὁ ἐπαρχιοῦχος Ἀρχιερεὺς, ἐντὸς τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν καθηκόντων τῶν ἀπορρεόντων ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ κανονικῶν διατάξεων, ἐν τῇ ἀρμοδιότητι αὐτοῦ:

19) Δικάζει τοὺς κληρικούς ἀμφοτέρων τῶν τάξεων ἐπὶ ἐλαφρῶν (πειθαρχικῶν) παραπτωμάτων καὶ τιμωρεῖ διὰ νοουθεσίας, ἐπιπλήξεως, ἐπιτιμίου μέχρι 15 ἡμερῶν καὶ ἀργίας μέχρις ἑνὸς μηνός, ἐπὶ δὲ βαρυτέρων

παραπτωμάτων παραπέμπει τούτους εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον. Ἐπίσης δικάζει τοὺς πιστοὺς καὶ ἐπιβάλλει ποινὰς προσκαίρου στερήσεως δικαιώματός τινος ἢ τῆς Θείας Κοινωνίας. Ἄπασαι αἱ ἐν λόγῳ ἀποφάσεις εἶναι τελεσιδίκαι.

20) Μετριάζει τὰς τελεσιδικίους ποινὰς, τὰς ἐπιβληθείσας ὑπὸ τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, μέχρι τοῦ ἡμίσεος τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς.

21) Ἐπιβάλλει, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ, ἀργίαν εἰς τοὺς κληρικούς, τοὺς παραπεμφθέντας εἰς τὰ δικαστήρια διὰ παραπτώματα, καὶ ὀρίζει ἀντικαταστάτας αὐτῶν.

5. Ἐπισκοπικὸν (Ἐπαρχιακὸν) Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον.

Ἄρθρον 115. Τὸ Ἐπισκοπικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἀποτελεῖ ὄργανον τοῦ ἐπαρχιοῦχου Ἀρχιερέως διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν δικαιοσύνην καὶ τὰς ὑποθέσεις τῆς ἐσωτερικῆς Ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως.

Ἄρθρον 116. Πρόεδρος τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου εἶναι ὁ ἐπαρχιοῦχος Ἀρχιερέυς, τὸν ὁποῖον κατ' ἐξουσιοδότησιν αὐτοῦ ἀναπληροῖ ὁ Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος.

Ὅταν προεδρεύῃ ὁ Ἀρχιερέυς, ὁ Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος δύναται νὰ συμμετέχῃ ὡς μέλος τοῦ Δικαστηρίου.

Ἄρθρον 117. Τὸ Ἐπισκοπικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον συγκροτοῦν:

- α) ὁ πρόεδρος·
- β) δύο ἐπίτιμα μέλη, τῶν ὁποίων προβλέπονται καὶ ἀναπληρωταί·
- γ) ὁ γραμματεὺς (εἰσηγητής)·
- δ) ὁ ἀναγκαῖος ἀριθμὸς κατωτέρου προσωπικοῦ.

Ἄπαν τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου διορίζει καὶ ἀπολύει ὁ ἀρμόδιος ἐπαρχιοῦχος Ἀρχιερέυς, ἐνημερῶν σχετικῶς τὴν Διαρκῆ Ἱερὰν Σύνοδον.

Ἄρθρον 118. Ὡς μέλη τῶν Ἐπισκοπικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, ἀναπληρωταὶ αὐτῶν καὶ γραμματεῖς (εἰσηγηταί) διορίζονται κληρικοί, οἵτινες ἐπεράτωσαν τοῦλάχιστον μέσῃ Ἐκκλησιαστικῇ Σχολῇ καὶ ἔχουν τοῦλάχιστον δεκαετῆ δικαστικὴν, ἐκκλησιαστικοεκπαιδευτικὴν, ἐνοριακὴν ἢ ἐκκλησιαστικοδιοικητικὴν ὑπηρεσίαν. Προτιμῶνται οἱ κεκτημένοι ἀνωτέραν θεολογικὴν καὶ, εἰ δυνατόν, νομικὴν μόρφωσιν.

Ἄρθρον 119. Γραφεῖς τῶν Ἐπισκοπικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δι-

καστηρίων διορίζονται πρόσωπα περατώσαντα μέσῃν Ἐκκλησιαστικῇν Σχολήν, ὡς ὑπάλληλοι δὲ πρόσωπα ἅτινα ἔχουν παρακολουθήσει τοῦλάχιστον τέσσαρας τάξεις μέσης Σχολῆς.

Ἄρθρον 120. Χρέη κατηγοροῦ τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου ἐκτελεῖ κληρικός, ὀριζόμενος ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως.

Ἄρθρον 121. Τὰ μέλη τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, οἱ ἀναπληρωταὶ καὶ ὁ γραμματεὺς (εἰσηγητῆς) δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἔχουν συγγένειαν οὔτε μεταξὺ των οὔτε μετὰ τοῦ προέδρου, ὡς ὀρίζει τὸ ἄρθρον 75.

Ἄρθρον 122. Τὸ Ἐπισκοπικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἐκδίδει ἐγκύρους ἀποφάσεις, ἐφ' ὅσον ἐν συνεδρίᾳ παρίστανται ὁ πρόεδρος ἢ ὁ ἀναπληρωτῆς αὐτοῦ, δύο μέλη καὶ ὁ πρακτικογράφος (γραμματεὺς ἢ γραφεὺς).

Ἄρθρον 123. Τὰ μέλη τοῦ Δικαστηρίου ἀντικαθιστοῦν οἱ ἀναπληρωταὶ (ὡσαύτως καὶ τὰ ἐπίτιμα μέλη), ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ ὁ γραμματεὺς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

Ἄρθρον 124. Μέλος τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, προσωπικῶς ἐνδιαφερόμενον ἢ μετασχὼν εἰς τὴν ἀνάκρισιν τῆς ὑπὸ κρίσιν ὑποθέσεως, δὲν δύναται νὰ δικάσῃ.

Ἄρθρον 125. Τὸ Ἐπισκοπικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἀποφασίζει περὶ ἐξαιρέσεως μελῶν τοῦ Δικαστηρίου. Κατὰ τὴν λῆψιν τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ὁ Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος ἢ ὁ γραμματεὺς ἀντικαθιστᾷ τὸ οὗ ζητεῖται ἢ ἐξαιρέσεις μέλος. Ἐὰν ζητῆται ἢ ἐξαιρέσεις περισσοτέρων τῶν δύο μελῶν, περὶ αὐτῆς ἀποφασίζει τὸ Μέγα Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον.

Ἄρθρον 126. Ὁ πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου κατὰ τὴν λῆψιν τῆς ἀποφάσεως ψηφίζουν ὅπως ἀδυσμύτως, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς των καὶ τῶν νομοκανονικῶν διατάξεων.

Ἄρθρον 127. Τὸ Ἐπισκοπικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον λαμβάνει τὰς ἀποφάσεις αὐτοῦ διὰ πλειονοψηφίας. Ἡ ψηφοφορία ἀρχεταὶ ἀπὸ τοῦ νεωτέρου μέλους τοῦ Δικαστηρίου.

Ἐὰν μέλος τοῦ Δικαστηρίου δὲν συμφωνῇ πρὸς τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν, ἔχει δικαίωμα νὰ διατυπώσῃ ἐγγράφως, ἠτιολογημένως καὶ κεχωρισμένως τὴν γνώμην αὐτοῦ. Αἱ κεχωρισμέναι γνώμαι δὲν διαβιβάζονται εἰς τοὺς διαδίκους.

Ἄρθρον 128. Ἀπασαί αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, αἱ ληφθεῖσαι εἰς συνεδρίας, τῶν ὁποίων δὲν προήδρευσε ὁ ἐπαρχιοῦχος Ἀρχιερεὺς, ὑποβάλλονται εἰς τοῦτον πρὸς ἔγκρισιν. Ἐὰν ὁ Ἀρχιερεὺς διαφωνήσῃ πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, δύναται νὰ ἀναπέμψῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ Ἐπισκοπικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον πρὸς ἐπανάκρισιν· ἐὰν δὲ τὸ Ἐπισκοπικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἐμμείνη εἰς τὴν πρώτην ἀπόφασιν, ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νὰ διαβιβάσῃ τὴν ὑπόθεσιν μετ' ἠτιολογημένης γνώμης εἰς τὸ Μέγα Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον, τὸ ὁποῖον θὰ δώσῃ ὑποχρεωτικὴν λύσιν εἰς τὴν διαφωνίαν αὐτήν. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου ἀναστέλλεται μέχρι τῆς ἀποφάσεως τοῦ Μεγάλου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

Ἄρθρον 129. Ἀποφάσεις ληφθεῖσαι εἰς συνεδρίας Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων καταγράφονται εὐθὺς ἀμέσως εἰς τὰ Πρακτικά, ἅτινα ὑπογράφουν ἅπαντα τὰ μέλη τὰ λαβόντα μέρος εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως καὶ τὴν ἐκδοσιν τῆς ἀποφάσεως, ὡς καὶ ὁ γραμματεὺς.

Αἱ ἐκδιδόμεναι ἀποφάσεις ὑπογράφονται μόνον ὑπὸ τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματέως.

Ἄρθρον 130. Αἱ ὑποθέσεις εἰσάγονται κατὰ τὴν σειράν ὑποβολῆς των, ἐκτὸς ἐκείνων τὰς ὁποίας ὁ πρόεδρος ἢ ὁ ἀναπληρωτῆς αὐτοῦ ἤθελε περιλάβει εἰς τὸ «ἐκθεμα» ὡς ἐπείγουσας καὶ μείζονος σπουδαιότητος.

Ἄρθρον 131. Ὁ πρόεδρος κατανέμει πρὸς μελέτην πάσας τὰς εἰσαχθεῖσας εἰς τὸ Δικαστήριον ὑποθέσεις. Οὗτος κηρῦσσει τὴν ἕναρξιν καὶ τὴν λήξιν τῆς συνεδρίας καὶ διευθύνει τὰς ἐργασίας καὶ τὴν συζήτησιν κατὰ τὴν ἐκδίκασιν, προνοῶν διὰ τὴν ἔγκαιρον διεξαγωγὴν καὶ διεκπεραίωσιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου.

Ἄρθρον 132. Εἰς τὸν τομέα τῆς διοικήσεως τῶν ἐσωτερικῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων τὸ Ἐπισκοπικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον ἐνεργεῖ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁδηγιῶν καὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ ἐπαρχιοῦχου Ἀρχιερέως.

Ἄρθρον 133. Ἐπὶ παραπτωμάτων τῶν κληρικῶν, ὁ ἐπαρχιοῦχος Ἀρχιερεὺς, ἀφοῦ πρώτον διὰ τῶν ὀργάνων αὐτοῦ προβῆ εἰς τὴν ἀναγκαίαν ἀνάκρισιν, ἀποφαίνεται ὁ ἴδιος, ἐφ' ὅσον διαπιστώσῃ ὅτι ἡ ὑπόθεσις ὑπάγεται εἰς τὴν ἰδικήν του ἀρμοδιότητα· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ Ἐπισκοπικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον πρὸς ἐνέργειαν.

Ἄρθρον 134. Τὸ Ἐπισκοπικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον:
Α) Ὡς δικαστικὸν ὄργανον:

α) Δικάζει παραπτώματα κληρικῶν ἀμφοτέρων τῶν τάξεων.

β) Δικάζει παραπτώματα τῶν πιστῶν, ἅτινα συνεπάγονται ἀφορισμὸν ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, προσωρινὸν ἢ ἰσόβιον.

γ) Δικάζει ἐν τῇ ἀρμοδιότητι αὐτοῦ τὰς διαμάχας περὶ ἐγκυρότητος, ἀκυρώσεως ἢ διαλύσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν γάμων.

δ) Ἐπιλύει τὰς διαφορὰς μεταξύ ἱερέων, ὡς καὶ τὰς ἀμφισβητήσεις ἔνεκα ἐνοριακῶν εἰσοδημάτων ἢ ἔνεκα κινήτης ἢ ἀκινήτου ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, προωρισμένης εἰς ἐξυπηρέτησιν τοῦ Κλήρου.

Β) Ὡς ὄργανον τοῦ ἐπαρχιούχου Ἀρχιερέως ἐπὶ ὑποθέσεων ἐσωτερικῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως:

α) Ἐποπτεύει κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ Ἀρχιερέως ἐπὶ τοῦ ἐνοριακοῦ Κλήρου, τῶν ἐνοριακῶν Γραφείων καὶ τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτρόπων.

β) Κοινοποιεῖ καὶ ἐκτελεῖ τὰς ἐντολὰς καὶ τὰς ἀποφάσεις τῶν ἀνωτέρων ἐκκλησιαστικῶν δικαστικῶν Ἀρχῶν.

γ) Βοηθεῖ τὸν ἐπαρχιοῦχον Ἀρχιερέα εἰς πάσας τὰς ὑποθέσεις τῆς διοικήσεως τῆς Ἐπαρχίας καὶ εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς προσωπικῆς του ἀρμοδιότητος, ἐκτελοῦν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ.

δ) Μερिमѣ, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ, διὰ τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα τῆς Ἐπισκοπῆς εἰς περιπτώσεις μεταθέσεως, συνταξιοδοτήσεως ἢ θανάτου τοῦ ἐπαρχιούχου Ἀρχιερέως.

ε) Λαμβάνει ἀποφάσεις περὶ μεταβολῶν εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ληξιαρχικὰ βιβλία.

Ἄρθρον 135. Αἱ ἀποφάσεις τῶν Ἐπισκοπικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων, αἱ μὴ ὑποκειμεναι εἰς ἐγκρισιν ὑπὸ ἀνωτέρων ἀρχῶν, εἶναι ἐκτελεσταί. Ταῦτας ἐκτελοῦν τὰ ἀρμόδια ἐκκλησιαστικὰ ὄργανα.

Β'. «ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ»*

Γ'.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑΙ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ἄρθρον 1. Ἐκκλησιαστικά παραπτώματα καὶ ποιναὶ εἶναι τὰ ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων ὀριζόμενα καὶ τὰ ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα διαλαμβανομένων διατάξεων ἀναφερόμενα, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας.

Ἄρθρον 2. Αἱ ὑπὸ τῶν κληρικῶν ἀμφοτέρων τῶν τάξεων διαπραττόμεναι παραβάσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν καθηκόντων τιμωροῦνται ὡς ἱερατικά παραπτώματα, ἐνῶ αἱ παραβάσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν καθηκόντων αἱ διαπραττόμεναι ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν λειτουργῶν, τῶν μοναχῶν καὶ τῶν λοιπῶν πιστῶν τιμωροῦνται ὡς παραπτώματα τῶν πιστῶν κατὰ τὰς παρούσας διατάξεις.

Ἄρθρον 3. Τὰ μέλη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας εὐθύνονται δι' ἐκκλησιαστικά παραπτώματα κατὰ τὰς παρούσας διατάξεις, ὅπουδῆποτε καὶ ὅποτεδῆποτε καὶ ἂν διεπράχθησαν ταῦτα.

Ἄρθρον 4. Αἱ ποιναὶ διὰ παραπτώματα κατὰ τὸν κοινὸν Ποινικὸν Κώδικα ἢ κατὰ ποινικὰς διατάξεις ἄλλων κρατικῶν νόμων δὲν ἀποκλείουσι καὶ τὴν ἐπιβολὴν ἐκκλησιαστικῶν ποινῶν κατὰ τὰς παρούσας διατάξεις, ἐφ' ὅσον τὸ διαπραχθὲν παράπτωμα περιλαμβάνει καὶ ἐκκλησιαστικὴν εὐθύνην καὶ πρόκειται περὶ ἀτόμων, διὰ τὰ ὅποια ἰσχύουν αἱ διατάξεις αὗται (ἄρθρ. 3).

Ἄρθρον 5. Ὡς πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικά παραπτώματα, κατὰ τὰς παρούσας διατάξεις:

α) Κληρικοὶ θεωροῦνται μόνον οἱ ἱερατικοὶ λειτουργοί, μοναχικῆς τάξεως καὶ ἔγγαμοι, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν εἶναι ἐν ἐνεργῶ ὑπηρεσίᾳ ἢ συνταξιούχοι.

β) Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ λειτουργοί, οἱ μοναχοὶ καὶ λοιπὰ πρόσωπα,

* Krivici na Pravila Srpske Pravoslavne Crkve (KP), ἐν «Glasnik» No 6, Beograd 1961, κατ' ἀρχικὴν μετάφρασιν ἐκ τοῦ σερβικοῦ ὑπὸ τοῦ ἐλληνομαθοῦς Σέρβου Dr Stojan Gosevic, Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Βελιγραδίου.

ἄτινα ἐδέχθησαν τὸ ἱερὸν μυστήριον τοῦ Βαπτίσματος καὶ εἶναι μέλη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας (ἄρθ. 25 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας) ἀνήκουν εἰς τοὺς πιστούς.

γ) Ὑπὸ τὸν ὄρον πίστις νοεῖται ἡ Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ πίστις, ὑπὸ τὸν ὄρον Ἐκκλησία ἡ Ὁρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία καὶ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Σερβίας.

δ) Ὑπὸ τὸν ὄρον Δικαστήριον νοοῦνται αἱ ὑπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Καταστατικοῦ προβλεπόμεναι δικαστικαὶ ἀρχαὶ καὶ τὰ συναφῆ ὄργανα.

Ἄρθρον 6. Ἀγνοια ἢ μὴ ὀρθὴ κατανόησις τῶν ἐνταῦθα διαλαμβανόμενων διατάξεων οὐδένα δικαιολογεῖ.

Ἀγνοια τῆς πίστεως καὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας δὲν δικαιολογεῖ κληρικούς οὐδὲ μοναχοὺς, ἄγνοια δὲ τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς οὐδένα δικαιολογεῖ.

Ἄρθρον 7. Ὁ ἐνσυνειδήτως παρασύρων ἢ ὑποκινῶν ἢ βοηθῶν ἕτερον εἰς διάπραξιν ἐκκλησιαστικοῦ παραπτώματος τιμωρεῖται ὡς νὰ ἔχη ὁ ἴδιος διαπράξει τοῦτο.

II.

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΠΤΩΜΑΤΩΝ

Α'. Παραπτώματα κληρικῶν.

α) Παραπτώματα κατὰ τῆς πίστεως,
τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας
καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως.

Ἄρθρον 8. Κληρικὸς καθ' οἷονδήποτε τρόπον ὁμολογῶν ἀθετὰν ἢ ἀπαρνούμενος τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν πίστιν τιμωρεῖται ἐπὶ ἀποστασία διὰ καθαιρέσεως μετ' ἀφορισμοῦ ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 9. Κληρικὸς ἀρνούμενος ἢ θέτων ἐν ἀμφιβόλῳ δογματικὴν ἀλήθειαν τῆς Ἐκκλησίας ἢ δημοσίᾳ ὁμολογῶν καταδικασθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας πλάνην δογματικῆς φύσεως τιμωρεῖται ἐπὶ αἵρέσει διὰ καθαιρέσεως μετ' ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 10. Κληρικὸς ἐνσυνειδήτως δίδων ψευδῆ ὄρκον ἢ ψευδομαρτυρίαν ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Θεοῦ ἢ παραβαίνων δοθέντα ὄρκον ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Θεοῦ ἢ ἐπαγγελίαν γενομένην εἰς τὸν Θεόν, μοναχικὴν ἢ ἄλλην, τιμωρεῖται διὰ καθαιρέσεως.

"Αρθρον 11. Κληρικός προδίδων μυστικὸν ἐμπιστευθὲν αὐτῷ κατὰ τὴν Ἐξομολόγησιν τιμωρεῖται διὰ καθαιρέσεως.

"Αρθρον 12. Κληρικός βλασφημῶν κατὰ τοῦ Θεοῦ, τῆς Ὑπεραγίας Μητρὸς Αὐτοῦ καὶ τῶν ἁγίων Του, τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πίστεως, ἢ ὑβρίζων αὐτούς, ἢ μιαινὼν ἱερὸν ἀντικείμενον ἢ ἱερὸν τόπον, ἢ βεβηλῶν τὴν ἱερουργίαν ἢ ἱεροπραξίαν, τὴν ὁποῖαν ὁ ἴδιος ἢ ἕτερος τελεῖ, τιμωρεῖται διὰ καθαιρέσεως.

"Αρθρον 13. Κληρικός ἰδιοποιούμενος ἱερὸν ἀντικείμενον ἢ ἀντικείμενον ἀφιερωθὲν ἢ ἐμπιστευθὲν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τιμωρεῖται ἐπὶ ὑπεξαίρεισει διὰ καθαιρέσεως.

"Αρθρον 14. Κληρικός τελῶν ἱεροπραξίαν κατὰ μὴ διατεταγμένον τρόπον, ἢ εἰς ἀνάρμοστον τόπον, ἢ ἄνευ ἀδείας τοῦ ἐπαρχιούχου Ἀρχιερέως, εἰς γλῶσσαν μὴ λειτουργικὴν, ἢ ὑπὸ ἀνεπιτρέπτους ὅρους ἢ ἐντελῶς ἀντιθέτως πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς, ἐφ' ὅσον δὲ ἐπιμείνῃ εἰς τοῦτο διὰ καθαιρέσεως.

"Αρθρον 15. Κληρικός ἀποσχιζόμενος τῆς Ἐκκλησίας ἢ ἐνεργῶν κατὰ τῆς ἱεραρχικῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας ἢ τῆς κανονικῆς ἀρχῆς ἢ ἀπαρνούμενος τὰς κανονικὰς αὐτῆς διατάξεις τιμωρεῖται ἐπὶ σχίσματι διὰ καθαιρέσεως μετ' ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας.

"Αρθρον 16. Κληρικός δεχόμενος ἢ δίδων χρῆμα ἢ ἄλλην τινὰ ἀξίαν διὰ χειροτονίαν ἢ προχειρισμὸν τιμωρεῖται ἐπὶ σιμωνίᾳ διὰ καθαιρέσεως μετ' ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, προκειμένου δὲ περὶ νεπωτισμοῦ τιμωρεῖται διὰ καθαιρέσεως.

Ἐν περιπτώσει χρησιμοποίησεως μεσαζόντων ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα ἀποκτήσῃ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἱεραρχικῶς ἀνωτέραν θέσιν, ἀξίωμα ἢ ὑπηρεσίαν, ἢ ἀποδοχῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας, ἀξιώματος ἢ θέσεως, ἢ προσφυγῆς εἰς μεσολάβησιν ἀτόμων ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα ἀπαλλαγῇ ἐκκλησιαστικῶν καθηκόντων καὶ εὐθυνῶν ἢ ἵνα ἀποφύγῃ ὑποχρέωσίν τινα ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τιμωρεῖται κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου, ἐν βαρύτερᾳ δὲ περιπτώσει διὰ καθαιρέσεως ἢ καὶ δι' ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας.

"Αρθρον 17. Κληρικός ὅστις ἀρνεῖται ὑπακοὴν εἰς τὸν οἰκεῖον Αρχιερέα ἢ δὲν μνημονεῖ αὐτοῦ εἰς τὰς ἱερουργίας ἢ ἀρνεῖται νὰ ἀποδεχθῇ ἢ νὰ ἐφαρμόσῃ ἀπόφασιν τῶν ἀρμοδίων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἢ δικαστικὴν ἀπόφασιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαστικῶν ἀρχῶν, ἢ ἱεουργεῖ καὶ τελεῖ ἱεροπραξίας τελῶν ἐν ἀργίᾳ, ἢ ὑποκινεῖ τὸ ποίμνιον κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς

ἢ καθ' ὠρισμένων διατάξεων καὶ ἀποφάσεων αὐτῆς, ἢ δὲν προθυμοποιεῖται νὰ καθησυχάσῃ στασιάσαν ποιμνιον καὶ νὰ ὀδηγήσῃ εἰς ὑπακοὴν πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀρχήν, ἢ δημοσίᾳ ἢ μυστικῶς ἐργάζεται, ὁμιλεῖ καὶ δημιουργεῖ σύγχυσιν κατὰ τῆς κρατούσης ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ ἱεραρχικῆς ἀρχῆς, τιμωρεῖται ἐπὶ ἀνυπακοῇ διὰ καθαιρέσεως. Ἐν βαρυτέρᾳ περιπτώσει, ἢ ἐὰν ἔχη καθαιρεθῆ, τιμωρεῖται καὶ δι' ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 18. Κληρικὸς ὅστις θὰ τελήσῃ ἱεροτελεστίας ἢ ἄλλας πράξεις ἱεραρχικῆς ἀρμοδιότητος εἰς τόπον ξένης δικαιοδοσίας ἢ θὰ ἀπονελεῖ ἢ δεχθῆ ἱεραρχικῆς φύσεως διακρίσεις, ἅπαξ κανονικῶς ἀπονεμηθείσας ἢ ἀφαιρεθείσας, ἢ ἐγκαταλείψῃ αὐθαιρέτως τὴν ὑπηρεσιακὴν αὐτοῦ θέσιν ἢ τὸν τόπον τῆς ὑπηρεσίας, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς ἢ κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου. Κληρικὸς αὐθαιρέτως ἐγκαταλείπων τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὑπηρεσίαν καὶ μὴ ἀνταπεκρινόμενος εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἀρχιερέως του, ὅπως ἐπανεῖθῃ εἰς αὐτήν, τιμωρεῖται διὰ καθαιρέσεως. Ἐν βαρυτέρᾳ περιπτώσει ἢ σκανδαλισμῷ τιμωρεῖται καὶ δι' ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 19. Κληρικὸς μὴ ἀποδίδων τὸν δέοντα σεβασμὸν πρὸς ἕτερον κληρικόν, ἰδίᾳ ἱεραρχικῶς ἀνωτέρου βαθμοῦ, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς.

Ἄρθρον 20. Κληρικοὶ καὶ μοναχοὶ ἰδρύνοντες Μονὴν ἄνευ ἐγκρίσεως τοῦ ἀρμοδίου Ἀρχιερέως ἢ ἀποσπῶντες Μονὴν ἢ μοναχοὺς ἢ μοναχὰς ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀρμοδίου Ἀρχιερέως ἢ ἰδρύνοντες αὐθαιρέτως ὑφ' οἰανδήποτε μορφήν μικτὴν Μονὴν διὰ μοναχοὺς καὶ μοναχὰς ἢ ὡς προϊστάμενοι μονῶν δεχόμενοι εἰς τὴν μοναστικὴν τάξιν ἢ τελοῦντες μοναχικὴν κουρὰν ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἀρμοδίου Ἀρχιερέως ἢ δεχόμενοι ὡς μοναχοὺς ἀνίκανα πρὸς τοῦτο πρόσωπα ἢ μὴ ἐπιβλέποντες αὐτά, τιμωροῦνται διὰ καθαιρέσεως.

β) Διαγωγὴ ἀνάρμοστος πρὸς τὸν ἱερατικὸν βαθμὸν καὶ τὸ ἱερατικὸν ἀξίωμα.

Ἄρθρον 21. Κληρικὸς διαπράττων ἢ ἀποπειρώμενος φόνον τιμωρεῖται διὰ καθαιρέσεως.

Ἐφ' ὅσον φονεύσῃ ἄνθρωπον ἀμυνόμενος ἢ τυχαίως, ἢ ἀποπειραθῆ νὰ αὐτοκτονήσῃ ἢ ἀκρωτηριάσῃ ἑαυτὸν ἐνσυνειδήτως, τιμωρεῖται δι' ἰσοβίου ἀργίας.

Ἄρθρον 22. Κληρικὸς διαπράττων κλοπὴν, κατάχρησιν ἢ ἀπόκρυψιν, τιμωρεῖται διὰ καθαιρέσεως.

Ἄρθρον 23. Κληρικὸς ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἐγγάμων ἢ τῶν μο-

ναχῶν διαπράττων μοιχείαν ἢ ἀτίμωσιν ἀτόμου ἐμπεπιστευμένου εἰς τὴν ποιμαντικὴν αὐτοῦ φροντίδα, ἢ μετὰ τὴν χειροτονίαν ἐρχόμενος εἰς γάμου κοινωνίαν, τιμωρεῖται διὰ καθαιρέσεως.

Κληρικὸς τελέσας τὸ μυστήριον τοῦ γάμου ἐτέρου κληρικοῦ, τιμωρεῖται διὰ καθαιρέσεως.

Ἄρθρον 24. Κληρικὸς μετέχων εἰς παρά φύσιν ἀκολασίαν, ἢ παραδιδόμενος εἰς μέθην καὶ ἀσωτείαν, ἢ τελῶν ἱεροτελεστίας ἐν καταστάσει μέθης, ἢ ἐπιδιδόμενος εἰς τυχερὰ παιγνίδια, τιμωρεῖται διὰ καθαιρέσεως.

Ἄρθρον 25. Κληρικὸς διαπράττων ἀνήθικον πράξιν καὶ ἐπιδεικνύων ἀνάρμοστον διαγωγὴν, ὡς ἐκδαπάνησις τοῦ χρόνου εἰς καφενεῖα, ταβερνεῖα καὶ τὰ παρόμοια, ἢ μετάβασις εἰς καφωδεῖα καὶ ἀναρμόστους χώρους, ἢ τοκογλυφία, διασυρμὸς τῶν σωματικῶς ἀδυνάτων, συμπλοκή, δολοπλοκία, συκοφαντία, ψευδορκία, δωροδοκία, ἀπρεπεῖς ἐκφράσεις, βλασφημία, ἀπάτη καὶ τὰ παρόμοια, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς, ἐφ' ὅσον τὸ παράπτωμα εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις δὲν τιμωρηθῆῖ κατὰ τὰς παρούσας διατάξεις αὐστηρότερον. Ἐπὶ βαρυτέρων περιπτώσεων ἢ ἐν ὑποτροπῇ τιμωρεῖται κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

Ἄρθρον 26. Κληρικὸς ὅστις κατὰ συγκατάθεσιν καὶ συμφωνίαν ἢ ἔνεκα κλίσεως συναναστρέφεται μετὰ αἵρετικῶν, σχισματικῶν, ἐγκληματιῶν, ἀκολάστων, μεθυσκομένων, χαρτοπαικτῶν, γνωστῶν κακοποιῶν ἢ φιλερίδων καὶ γενικῶς κακοφύμων ἀτόμων τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς, ἐν ὑποτροπῇ δὲ κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

Ἐφ' ὅσον κληρικὸς ὑποκινῆῖ ἢ ὑποβοηθῆῖ τοιαῦτα ἄτομα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἀνηθίκων ἢ ποινικῶς κολασίμων πράξεων, ἢ ἀποκρύπτει τοιαῦτα ἄτομα, ἢ συμπαρίσταται αὐτοῖς, τιμωρεῖται διὰ καθαιρέσεως.

Ἄρθρον 27. Κληρικὸς ὅστις ἀσχολεῖται μὲ τὴν μαγειρίαν ἢ μαντείαν οἰασδῆποτε μορφῆς ἢ μὲ τὸν πνευματισμὸν καὶ ἄλλας δεισιδαιμονίας, ἢ ἀπερισκέπτως δανείζεται ἢ ἐπιδίδεται εἰς ἀλόγους δικαστικούς ἀγῶνας, ἢ ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ ἀρμοδίου Ἀρχιερέως ἀναδέχεται ὑπηρεσίαν ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας, ἢ μεταβαίνει εἰς κυνήγιον διὰ πυροβόλου ὅπλου, ἢ ἀσχολεῖται μὲ οἰονδῆποτε ἀνάρμοστον ἔργον, τιμωρεῖται πειθαρχικῶς ἢ διὰ μεταθέσεως, ἐφ' ὅσον ἢ πράξις κατὰ τὰς παρούσας διατάξεις δὲν ἐπισύρει βαρυτέραν ποινήν.

Ἄρθρον 28. Κληρικὸς ὅστις ἄνευ τοῦ κεκανονισμένου ἐνδύματος μεταβαίνει εἰς τὸν ναόν, ἢ ἱερουργεῖ, ἢ τελεῖ ἱεροτελεσίαν, ἢ ἐμφανίζεται εἰς συγκεντρώσεις ἱερέων ἢ πιστῶν, ἢ ἐπικοινωνεῖ μετὰ τοῦ ποιμνίου, ἢ ἐμφανίζεται ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιερέως, ἢ ὑποδέχεται τοῦτον, ἢ παραμελεῖ τὴν ἐξωτερικήν

κὴν τοῦ ἐμφάνισιν καὶ καθαριότητα τοῦ σώματος καὶ τῶν ἐνδυμάτων του, ἢ δι' ὀλοσχεροῦς ξυρίσματος γενείων καὶ μύστακος ἀποφεύγει τὴν ἐξωτερικὴν διάκρισιν τοῦ Ὁρθοδόξου Κληρικοῦ, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς, ἐν ὑποτροπῇ δὲ καὶ ἐφ' ὅσον διὰ τούτου προκαλεῖ σκανδαλισμόν, τιμωρεῖται κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

Ἄρθρον 29. Κληρικός ὅστις ἐκτὸς ὑπηρεσίας, ἔργῳ ἢ λόγῳ, δὲν ἀποδώσῃ τὸν δέοντα σεβασμὸν πρὸς τὰς ἱεροπραξίας, τὰ ἱερὰ σκευὴ καὶ τὴν ἱερότητα τόπου ἢ χρόνου, τιμωρεῖται πειθαρχικῶς, ἐφ' ὅσον τοῦτο δὲν ἐπισύρει αὐστηροτέρας ποινὰς κατὰ τὰς παρούσας διατάξεις.

γ) Παράλειψις καὶ πλημμελὴς ἐκτέλεσις
 λειτουργικῶν ἱερατικῶν καθηκόντων
 καὶ τῶν νομίμων ἐντολῶν
 τῶν προϊσταμένων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν.

Ἄρθρον 30. Κληρικός ὅστις:

- α) θὰ παραλείψῃ αὐθαιρέτως νὰ τελέσῃ κεκανονισμένην ἱεροτελεσίαν·
- β) θὰ τελέσῃ ἐξ ἀμελείας ἱεροτελεσίαν ἀντιθέτως πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις·
- γ) θὰ δώσῃ τὴν Θεῖαν Κοινωνίαν εἰς ἄτομον μὴ πληροῦν τοὺς ὄρους διὰ νὰ τὸ δεχθῇ·
- δ) θὰ στερήσῃ τινὰ ἀδικαιολογήτως ἱεροτελεσίας ἢ τῆς Θεῖας Κοινωνίας·
- ε) θὰ εὐλογήσῃ γάμον κωλυόμενον κατὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς καὶ πολιτικὰς διατάξεις, ἢ θὰ παραβῇ τὰς ἐκκλησιαστικὰς περὶ γάμου διατάξεις, ἰδίᾳ προκειμένου περὶ ἀτόμων τῶν ὁποίων μόνον ὁ πολιτικὸς γάμος ἔχει λυθῆ, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ ἐκκλησιαστικὸς·
- στ) θὰ τελέσῃ εἰς ἱερὸν τόπον ἢ κατὰ τὴν ἱεροτελεσίαν καὶ κοσμικὰς πράξεις, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσας πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν·
- ζ) συλλειτουργῶν κατὰ τὴν θεῖαν Λειτουργίαν, δὲν μεταλάβῃ.
- η) τελῶν τὴν θεῖαν Λειτουργίαν, δὲν καταλύσῃ τὴν Θεῖαν Κοινωνίαν·
- θ) πρὸ τῆς τελέσεως τῆς θεῖας Λειτουργίας θὰ φάγῃ, ἢ θὰ πῖνῃ, ἢ θὰ καπνίσῃ·
- ι) δὲν διδάσκει τοὺς πιστοὺς,
 τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς, ἐν ὑποτροπῇ δὲ καὶ ἐν βαρυτέρᾳ περιπτώσει κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

Ἄρθρον 31. Κληρικός ὅστις θὰ ἀπλόσῃ ὑπηρεσιακὰ ἔγγραφα ἢ συνημμένα τούτοις, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς, ἐν βαρυτέρᾳ δὲ περιπτώσει διὰ μεταθέσεως εἰς ἑτέραν θέσιν.

Ἄρθρον 32. Κληρικός ἐξαφανίζων ἢ πλαστογραφῶν ὑπηρεσιακὰ

ἔγγραφα ἢ συνημμένα τούτοις ἢ ληξιαρχικά βιβλία ἢ λογιστικά βιβλία καὶ ἀποδείξεις, τιμωρεῖται κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

Ἐὰν πράξῃ τοῦτο πρὸς ἴδιον ὄφελος ἢ ἐκ προσωπικοῦ πάθους, τιμωρεῖται διὰ καθαιρέσεως.

Ἄρθρον 33. Κληρικὸς ὅστις ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς ὑπηρεσίας θὰ παραβῇ τὰς ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις, ἢ θὰ παραμελήσῃ αὐτάς, ζημιῶν ἐκ τούτου τὴν Ἐκκλησίαν, ἢ ζημιώσῃ ταύτην κτώμενος ὄφελός τι δι' ἑαυτὸν ἢ δι' ἄλλον τινά, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς ἢ κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

Ἄρθρον 34. Κληρικὸς χρησιμοποιοῦν ἐκκλησιαστικὰ χρήματα ἢ ἄλλας ἐκκλησιαστικὰς προσόδους πρὸς ἴδιον ὄφελος, ἢ προβαίνων εἰς διασπάθισιν αὐτῶν ἄνευ λογαριασμοῦ, ἢ μὴ διαχειριζόμενος ταῦτα κατὰ τὴν κεκανονισμένην τάξιν, ἢ μὴ ὑποβάλλων ἐγκαίρως ἀπολογισμὸν καὶ ἀποδείξεις, ἢ μὴ τηρῶν τακτικῶς τὰ βιβλία καὶ μὴ φυλάσσων τὰς σχετικὰς ἀποδείξεις περὶ τῆς διαχειρίσεως αὐτῆς, ἢ ἐπιτρέπων καὶ ἀνεχόμενος νὰ πράξῃσι τοῦτο ἄλλα ἄτομα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ ἐκκλησιαστικὴ περιουσία εἶναι ἐμπεπιστευμένη πρὸς διαχείρισιν καὶ διεύθυνσιν, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς ἢ κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

Ἄρθρον 35. Κληρικὸς τηρῶν ἀτάκτως καὶ πλημμελῶς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ληξιαρχικά βιβλία, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς, ἐν περιπτώσει δὲ ὑποτροπῆς διὰ μεταθέσεως.

Ἄρθρον 36. Κληρικὸς ὅστις, ἄνευ συγκαταθέσεως τοῦ ἀρμοδίου Ἀρχιερέως, ἀποκαλύπτει ὅ,τι ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ γνωρίζει, ὅπερ φανερούμενον θὰ ἠδύνατο νὰ παρεμποδίσῃ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὑπηρεσίας καὶ νὰ ζημιώσῃ τὰ ἐκκλησιαστικὰ συμφέροντα, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς.

Ἄρθρον 37. Κληρικὸς ὅστις δὲν μεταβαίνει τακτικῶς καὶ κανονικῶς εἰς τὸ ὑπηρεσιακὸν αὐτοῦ καθῆκον, ἢ ἐκτελεῖ τὴν ὑπηρεσίαν του ἀμελῶς, ἢ καθυστερεῖ τὰς ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις ἢ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς, ἐν ὑποτροπῇ δὲ διὰ μεταθέσεως.

Ἄρθρον 38. Κληρικὸς ὅστις οὐδὲλως ἐκπληροῖ τὸ καθῆκον προϊσταμένου ἔναντι τῶν νεωτέρων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἢ ἐκπληροῖ τοῦτο κακῶς, ἢ ἐκ προθέσεως προστατεύει ἢ συνιστᾷ ἀνίκανα, ἀνάξια καὶ ἀκατάλληλα πρόσωπα, ἢ ἀδίκαιολογῆτως συμπεριφέρεται ἀπρεπῶς πρὸς τὸ ποίμνιον ἢ τὸ

κοινόν, τὸ ὁποῖον ἀπευθύνεται πρὸς αὐτὸ ὑπηρεσιακῶς, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς.

Ἐὰν οὕτω συμπεριφερθῇ κληρικὸς μοναχὸς πρὸς μοναχούς, τελοῦντας ὑπὸ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐξουσίαν, τιμωρεῖται αὐστηρότερον κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

δ) Προσβολαὶ καὶ συκοφαντίαι διαπραττόμεναι ὑπὸ κληρικοῦ κατὰ κληρικοῦ.

Ἄρθρον 39. Κληρικὸς προσβάλλων ἕτερον κληρικὸν τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς.

Ἐὰν ἡ προσβολὴ ἐγένετο δημοσίᾳ, ἢ προὐκάλεσε δημόσιον σκανδαλισμὸν, ἢ ἐπανελήφθη, τιμωρεῖται αὐστηρότερον κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

Ἐὰν κληρικὸς τις προσβάλλῃ Ἀρχιερέα, τιμωρεῖται συμφώνως πρὸς τοὺς ἱεροὺς Κανόνας.

Ἄρθρον 40. Ἐὰν κληρικὸς παρέσχεν εἰς ἕτερον διὰ τῆς ἀναρμοστοῦ συμπεριφορᾶς του ἄμεσον ἀφορμὴν, ὥστε νὰ τὸν προσβάλλῃ, δύναται ὁ προκληθεὶς νὰ τιμωρηθῇ ἐπιεικέστερον ἢ καὶ νὰ ἀπαλλαγῇ πάσης ποινῆς, ἐφ' ὅσον τὴν γενομένην προσβολὴν ἀνταπέδωκεν εἰς νεώτερον κατὰ βαθμὸν καὶ δι' αὐτοῦ δὲν ἐγένετο δημοσίᾳ σκανδαλισμὸς.

Ἄρθρον 41. Κληρικὸς ἀναφέρων ἢ διαδίδων δι' ἕτερον κληρικὸν ἀνάληθές τι, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ βλάβῃ τὴν ἱερατικὴν τιμὴν καὶ ἀξιοπρέπειαν τούτου, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς. Ἐν ὑποτροπῇ ἢ ἐπὶ βαρύτερας περιπτώσεως, τιμωρεῖται κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

Ἄρθρον 42. Εἰς περιπτώσεις προσβολῆς μετὰξὺ Κληρικῶν ἀποκλείεται ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας.

Προκειμένου περὶ συκοφαντιῶν, ἐπιτρέπεται ἡ ἀπόδειξις ἀληθείας εἰς ἣν περίπτωσιν δὲν πρόκειται περὶ συκοφαντίας ἀφορώσης εἰς τὸν ἰδιωτικὸν ἢ οἰκογενειακὸν βίον τοῦ συκοφαντηθέντος.

Ἄρθρον 43. Ἡ ἐκδίκασις διὰ προσβολὴν ἢ συκοφαντίαν γίνεται μόνον κατόπιν προσωπικῆς ἐγκλήσεως.

ε) Εἴσπραξις ἀμοιβῆς μὴ προβλεπομένης ὑπὸ τῶν κανονισμῶν δι' ἱεροπραξίας.

Ἄρθρον 44. Κληρικὸς ἀπαιτῶν δι' ἱεροπραξίας ἀσυνήθεις ἀμοιβὰς καὶ προσφοράς ἢ ἀμοιβὰς εἰς χρῆμα εἰς ἀσυνήθη ποσά, μὴ προθυμούμενος νὰ

τελέση ιεροπραξίας ἐπὶ συνήθει ἀμοιβῇ, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς, ἐν ὑποτροπῇ δὲ αὐστηρότερον.

Ἡ ἐκδίκασις γίνεται μόνον κατόπιν προσωπικῆς ἐγκλήσεως.

στ) Ἡ εἰς κηρύγματα ἐξέτασις καὶ κριτικὴ τῶν νόμων καὶ τῶν ἐντολῶν τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν καὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν.

Ἄρθρον 45. Κληρικὸς ὅστις εἰς ὀμίλιας, κηρύγματα καὶ ἀρθρογραφίαν ἢ ἐνώπιον τοῦ ἐμπεπιστευμένου ποιμνίου ἢ ἐτέρου κληρικοῦ ἢ ἄλλως ἐξετάζει, ἐπικρίνει ἢ διακωμῶδεϊ ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις καὶ ἐντολὰς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν ἢ ἐνεργείας τῶν ἢ αὐτὴν ταύτην τὴν ἀρχὴν, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς, ἐν ὑποτροπῇ δὲ ἢ ἐν βαρυτέρᾳ περιπτώσει κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

Β'. Παραπτώματα ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων, μοναχῶν καὶ λοιπῶν πιστῶν.

Παράπτώματα α) κατὰ τῆς πίστεως, τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως· καὶ β) κατὰ τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς.

Ἄρθρον 46. Ὁ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκπεσὼν ἐκ τῆς πίστεως ἢ περιπεσὼν εἰς αἵρεσιν, ψευδοκίαν, σιμωνίαν, σχίσμα, βλασφημίαν, βεβήλωσιν, ἢ διαπράξας φόνον ἢ μοιχείαν, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς, ἐν βαρυτέρᾳ δὲ περιπτώσει κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

Ἄρθρον 47. Ὁ ἀρνούμενος ὑπακοὴν εἰς τὴν ἀρχιερατικὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτοῦ ἀρχὴν, ἢ ἐνιστάμενος, ἢ συνωμοτῶν κατ' αὐτῆς, ἢ μὴ ἀποδίδων εἰς ταύτην τὸν δέοντα σεβασμὸν, ἢ προσβάλλων, συκοφαντῶν καὶ ὑποτιμῶν αὐτὴν, ἢ μὴ ἀναγνωρίζων ἢ ἀρνούμενος νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ἀποφάσεις καὶ τὰς ἐντολάς τῆς, ἢ μὴ δεχόμενος τὸν ἀρμόδιον ἐφημέριόν του, ἢ παραμελλῶν τὰ θρησκευτικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ του καθήκοντα, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς, ἐν βαρυτέρᾳ δὲ περιπτώσει κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

Ἄρθρον 48. Ὁ καταχρώμενος τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ἰδιοποιούμενος ἐκκλησιαστικὸν χρῆμα ἢ περιουσίαν, ἢ μὴ κανονικῶς καὶ ἐπὶ ζημίᾳ τῆς Ἐκκλησίας διαχειριζόμενος καὶ διευθύνων αὐτὴν, ἢ μὴ τηρῶν τὰ βιβλία καὶ παραποιῶν ἀποδείξεις, ἢ καταστρέφων ἢ ἀπολέσας ἢ πωλῶν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν ἄνευ ἐγκρίσεως τῶν ἀρμοδίων ἐκκλησιαστικῶν

ἀρχῶν καὶ τὰ παρόμοια, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς, ἐν βαρυτέρᾳ δὲ περιπτώσει κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

Ἄρθρον 49. Ὁ ἐνσυνειδήτως ἢ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἄλλων ὀμιλῶν ἢ ἐνεργῶν τι κατὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως ἢ τῶν ἐκκλησιαστικῶν συμπερόντων ἢ τῆς Ἐκκλησίας ἐν γένει, τιμωρεῖται δι' ὀριστικοῦ ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 50. Ὁ ἐπιδεικνύων ἀναξίαν διαγωγὴν κατὰ τὰ ἄρθρα 22, 25, 26, 27 τῶν ἐν τῷ παρόντι διατάξεων, ἢ ψευδομαρτυρῶν, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς ἢ κατ' ἐλευθέραν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου.

Ἄρθρον 51. Ὁ ἐκδίδων ἢ ἀπανθρώπως καὶ ἀναρμόστως συμπεριφερόμενος πρὸς τὸν σύντροφόν του εἰς τὸν γάμον, ἢ αὐθαιρέτως διαλύων τὴν τοῦ γάμου κοινωνίαν, ἢ ἀναρμόστως καὶ ἀπανθρώπως συμπεριφερόμενος πρὸς τοὺς γονεῖς του ἢ τὰ τέκνα του ἢ πρὸς τοὺς νεωτέρους ἐν τῇ οἰκιακῇ συμβίωσει ἢ ἕτερα πρόσωπα, τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς, ἐν βαρυτέρᾳ δὲ περιπτώσει δι' ὀριστικοῦ ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 52. Μοναχὸς ἢ μοναχὴ:

- α) καταπατοῦντες τὰς μοναχικὰς ἐπαγγελίας·
- β) ἰδρύνοντες Μονὴν ἄνευ ἐγκρίσεως τοῦ ἀρμοδίου Ἀρχιερέως, ἢ ἀποξενοῦντες Μονὴν ἢ μοναχοὺς ἢ μοναχὰς ἀπὸ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ·
- γ) ἐγκαθιδρύνοντες μικτὴν Μονήν, ὥστε νὰ συζῶσιν ἐν αὐτῇ μοναχοὶ καὶ μοναχαί, τιμωροῦνται διὰ στερήσεως τῆς μοναχικῆς ιδιότητος.

Ἄρθρον 53. Οἱ ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ διευθύνοντος Μονὴν μοναχὸς ἢ μοναχὴ δεχόμενοι τινα εἰς τὴν ἀδελφότητα ἄνευ ἐγκρίσεως τοῦ ἀρμοδίου Ἀρχιερέως, ἢ δωροδοκούμενοι, ἢ μὴ ἔχοντα τὴν κανονικὴν ἡλικίαν ἢ σώας τὰς φρένας ἢ συνδεόμενον διὰ δεσμῶν γάμου, ἢ μὴ ἐπιβλέποντες τὴν ἀδελφότητα, τὸν βίον των, τὴν ἐργασίαν, τὴν διαγωγὴν καὶ τὸ κεκανονισμένον ἔνδυμα, ἢ συμπεριφερόμενοι πρὸς αὐτὴν ἀπανθρώπως καὶ μὴ τηροῦντες τὸ μοναστηριακὸν τυπικόν, τιμωροῦνται διὰ στερήσεως τῆς μοναχικῆς ιδιότητος.

Ἄρθρον 54. Ἐὰν μοναχὸς ἢ μοναχὴ παραβῶσι τὰ λοιπὰ καθήκοντα ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῶν μοναστηριακῶν διατάξεων καὶ τῶν δοθεισῶν ἐπαγγελιῶν, τιμωροῦνται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἐσωτερικοῦ Μοναστηριακοῦ Κανονισμοῦ.

III.

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΠΟΙΝΩΝ

Ἄρθρον 55. Ἐκκλησιαστικαὶ ποιναὶ εἶναι αἱ ἑξῆς:

A) Διὰ κληρικοῦς ἀμφοτέρων τῶν τάξεων.

- α) Παρατήρησις,
- β) ἐπίπληξις,
- γ) ἐπιτίμιον,
- δ) μετάθεσις εἰς ἑτέραν θέσιν τῆς ὑπηρεσίας,
- ε) προσωρινὴ ἀργία,
- στ) ἀπώλεια τῆς ἐνοριακῆς ὑπηρεσίας ἢ ἑτέρας θέσεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ,
- ζ) ἰσόβιος ἀργία,
- η) καθαιρέσις,
- θ) καθαιρέσις μετ' ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας.

B) Διὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς λειτουργοὺς, τοὺς μοναχοὺς καὶ τοὺς λοιποὺς πιστοὺς εἶναι αἱ ἑξῆς:

- α) Προσωρινὴ στέρησις ὠρισμένων δικαιωμάτων καὶ δωρημάτων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ,
- β) στέρησις τῆς μοναχικῆς ιδιότητος,
- γ) ἀφορισμὸς ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ ὠρισμένον χρονικὸν διάστημα,
- δ) ὀριστικὸς ἀφορισμὸς ἐκ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 56. Αἱ ποιναὶ διὰ κληρικοὺς ἀμφοτέρων τῶν τάξεων: παρατήρησις, ἐπίπληξις, ἐπιτίμιον μέχρι 15 ἡμερῶν καὶ ἀργία μέχρι 30 ἡμερῶν, ὡς καὶ αἱ ποιναὶ διὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς λειτουργοὺς, τοὺς μοναχοὺς καὶ τοὺς λοιποὺς πιστοὺς: προσωρινὴ στέρησις ὠρισμένων δικαιωμάτων καὶ διακρίσεων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ στέρησις τῆς μοναχικῆς ιδιότητος δι' ἀπλοῦς μοναχοὺς καὶ μοναχάς, εἶναι πειθαρχικαὶ ποιναί.

Πᾶσαι αἱ λοιπαὶ εἶναι ποιναὶ δι' ἐκκλησιαστικὰ παραπτώματα.

Τὰς πειθαρχικὰς ποινὰς εἰς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς διακόνους ἀμφοτέρων τῶν τάξεων καὶ εἰς τοὺς πιστοὺς (ἄρθρ. 5) ἐπιβάλλουν οἱ οἰκεῖτοι Ἀρχιερεῖς δι' ἀποφάσεων αὐτῶν, τῆς ποιῆς τῆς παρατηρήσεως ἐπιβαλλομένης ἄνευ τῆς προβλεπομένης ἀνακρίσεως.

Ἄρθρον 57. α) Αἱ ποιναὶ παρατήρησις καὶ ἐπίπληξις ἐκτελοῦνται διὰ γραπτῆς ἀποφάσεως.

β) Ἡ ποινὴ ἐπιτιμίου ἐκτελεῖται διὰ περιορισμοῦ ἐπὶ τι διάστημα εἰς Μονὴν πρὸς μετάνοιαν.

Τὸ ἐπιτίμιον δι' ἐν παράπτωμα δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ πλέον τῶν

τριάκοντα ἡμερῶν καὶ πραγματοποιεῖται εἰς Μονήν, ὀριζομένην ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ἀρχιερέως.

Ὁ δι' ἐπιτίμιον περιοριζόμενος διατηρεῖ τὰς ἀποδοχὰς αὐτοῦ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκτίσεως τῆς ποινῆς πλὴν τοῦ ἡμίσεος τῆς ἀμοιβῆς ἐκ τῶν ἱεροτελεστιῶν, τὸ ὁποῖον κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἀνήκει εἰς τὸν ἀναπληρωτὴν, ἐπιβαρύνεται δὲ διὰ τῶν ἐν τῇ Μονῇ ἐξόδων, τὸ ὕψος τῶν ὁποίων καθορίζει ὁ ἀρμόδιος Ἀρχιερεὺς.

γ) Ἡ ποινὴ τῆς μεταθέσεως εἰς ἑτέραν θέσιν τῆς ὑπηρεσίας ἐκτελεῖται διὰ τῆς μεταθέσεως τοῦ εὐθυνομένου εἰς θέσιν κατωτέραν, ἄνευ καταβολῆς τῶν ὀδοιπορικῶν καὶ τῶν ἐξόδων μετακομίσεως.

δ) Ἡ ποινὴ τῆς προσωρινῆς ἀργίας ἐκτελεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ ἀρμοδίου Ἀρχιερέως περὶ μερικῆς ἢ ὀλικῆς ἀργίας ἐπὶ χρονικὸν διάστημα μὴ δυνάμενον νὰ παραταθῇ πέρα τοῦ ἔτους.

ε) Ἡ ποινὴ τῆς ἀπωλείας τῆς ἐνοριακῆς ὑπηρεσίας ἢ ἑτέρας θέσεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐκτελεῖται διὰ τῆς ἀπολύσεως ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἢ τοῦ ἀξιώματος.

στ) Ἡ ποινὴ τῆς ἰσοβίου ἀργίας περιλαμβάνει πάντοτε τὴν ἀργίαν ὡς πρὸς πάσας τὰς ἱεροτελεστίας δι' ὄλου τοῦ βίου τοῦ τιμωρηθέντος.

ζ) Ἡ ποινὴ τῆς καθαιρέσεως ἐκτελεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ ἀρμοδίου Ἀρχιερέως, ἐκδιδομένης ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τελεσιδικίου ἀποφάσεως τοῦ Μεγάλου Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου καὶ ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς γνωστοποιήσεως αὐτῆς. Ἐφ' ὅσον ἡ ἀπόφασις αὕτη δι' οἰονδήποτε λόγον δὲν γνωστοποιηθῇ ἐντὸς τῆς ὡς ἄνω προθεσμίας, ἡ καθαιρέσις δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς γενομένη τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς προθεσμίας αὐτῆς. Κανονικῶς ἀφαιρεθεὶς βαθμὸς οὐδέποτε δύναται νὰ ἐπαναδοθῇ. Ἡ καθαιρέσις ἐμπεριέχει ἀπώλειαν πάντων τῶν ἐξ ἐκκλησιαστικῆς θέσεως δικαιωμάτων καὶ εὐεργετημάτων τοῦ καταδικασθέντος καὶ ἐπαναφορὰν αὐτοῦ εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν. Διὰ τοὺς κληρικούς-μοναχοὺς ἡ ποινὴ αὕτη συνεπάγεται καὶ στέρησιν τῆς μοναχικῆς ιδιότητος.

η) Ἡ ποινὴ τῆς καθαιρέσεως μετ' ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ἐκτελεῖται κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ προηγηθῇ ἡ καθαιρέσις καὶ κατόπιν διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως ὁ καθαιρεθεὶς ἀφορίζεται ἐκ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 58. Α) Ἡ στέρησις τῆς μοναχικῆς ιδιότητος εἶναι ἰσόβιος.

Β) εἰς τὴν ποινὴν τῆς προσωρινῆς στέρησεως ὀρισμένων δικαιωμάτων καὶ εὐεργετημάτων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀνήκουν:

α) Στέρησις τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Κοινωνίας.

β) Ἀποκλεισμὸς ἐκ τῆς μετὰ τῶν πιστῶν κοινῆς προσευχῆς.

γ) Στέρησις τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας.

δ) Στέρησις τῶν ἐκκλησιαστικῶν βαθμῶν: ὑποδιακόνου, ἀναγνώστου, ψάλτου.

ε) Στέρησις τῆς θέσεως παρ' ἐκκλησιαστικῆ ὑπηρεσίᾳ καὶ τῆς ιδιότητος τοῦ μέλους ἐκκλησιαστικῶν σωματείων, ἰδρυμάτων, χορωδιῶν καὶ ἄλλων θρησκευτικῶν ὀργανώσεων.

στ) Στέρησις τῆς ιδιότητος τοῦ νεοκόρου.

ζ) Στέρησις τοῦ δικαιώματος στασιδίου ἐν τῷ ναῷ, τῆς δυνατότητος ὅπως γίνηται ἀνάδοχος ἢ χορηγὸς εἰς ἐκκλησιαστικὴν ἐόρτιον ἐκδήλωσιν, καὶ ἄλλων προνομίων.

Ἡ ποινὴ τοῦ ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ ὠρισμένον χρονικὸν διάστημα διαρκεῖ τὸ ἐλάχιστον τρία καὶ τὸ πλεῖστον δέκα ἔτη. Ἐὰν ὁ καταδικασθεὶς ἀσθενήσῃ καὶ μετανοήσῃ εἰλικρινῶς, ὁ Ἀρχιερεὺς δύναται νὰ χάρισῃ εἰς αὐτὸν τὴν ποινήν.

Ἡ ποινὴ τοῦ ὀριστικοῦ ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας δι' ἀναθεματισμοῦ στερεῖ τὸ ἀφορισθὲν ἄτομον πάντων τῶν δικαιωμάτων, εὐεργετημάτων καὶ καθηκόντων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς καὶ πασῶν τῶν ὑποχρεώσεων.

Διὰ τοὺς μοναχοὺς ὁ ἀφορισμὸς ἐκ τῆς Ἐκκλησίας συνεπάγεται καὶ στέρησιν τῆς μοναχικῆς ιδιότητος.

Διὰ τοὺς λαϊκοὺς πᾶσα ποινὴ ἐπὶ ἐκκλησιαστικῷ παραπτώματι συνεπάγεται ἀπώλειαν τοῦ δικαιώματος ὅπως οὗτοι ἀποτελεῶσι μέλη ἐκκλησιαστικῶν σωματείων, καθ' ὅσον χρόνον διαρκεῖ ἡ ποινὴ των.

Ἄρθρον 59. Κατὰ τὸν καθορισμὸν τῆς ποινῆς δέον νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν πάντα τὰ ἐλαφρυντικὰ ἢ ἐπιβαρυντικὰ στοιχεῖα τὰ ἐπιδρῶντα εἰς τὸ νὰ ἀποβαίη ἡ ποινὴ μικροτέρα ἢ μεγαλυτέρα.

Ἄρθρον 60. Τὸ δικαίωμα τιμωρίας διὰ πειθαρχικῶν ἐκκλησιαστικῶν ποινῶν ἐξαντλεῖται, ὅταν ὁ διαπράξας τὸ παράπτωμα δὲν τιμωρηθῇ ἐντὸς πέντε ἐτῶν, ἀφ' οὗ τοῦ διέπραξε, καὶ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο δὲν διαπράξῃ νέον ἐκκλησιαστικὸν παράπτωμα.

Ἄρθρον 61. Δι' ἅπαντα τὰ παραπτώματα ἢ δίωξις γίνεται αὐτεπαγγέλτως, ἐκτὸς ἐκείνων διὰ τὰ ὅποια σχετικαὶ διατάξεις ὀρίζουν ὅτι ὁ διαπράξας τὸ παράπτωμα διώκεται μόνον κατόπιν προσωπικῆς ἐγκλήσεως τοῦ θιγέντος ἐκ τοῦ παραπτώματος τούτου.

Ἡ προσωπικὴ ἐγκλήσις δύναται νὰ γίνῃ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ θιγὸς ἔλαβε γνῶσιν τοῦ διαπραχθέντος παραπτώματος καὶ περὶ τοῦ διαπράξαντος τοῦτο.

Κατὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς ἐγκλήσεως ὁ ἐγκαλῶν ὀφείλει νὰ καταθέσῃ δι' ἕξοδα εἰς τὸ δικαστήριον τὸ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ὀριζόμενον ποσόν.

Ἡ προσωπικὴ ἔγκλησις δύναται νὰ ἀνακληθῆ μέχρι τῆς διεξαγωγῆς τῆς δίκης.

Ἄρθρον 62. Τὸ δικαίωμα τῆς ἐκτάκτου μειώσεως τῆς ποινῆς, καὶ δὴ ὡς πρὸς μὲν τὴν ποινὴν τῆς ἰσοβίου ἀργίας, τῆς καθαιρέσεως καὶ τῆς καθαιρέσεως μετ' ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, πρὸ τῆς ἐκτελέσεως αὐτῆς, ἀνήκει εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας, ὡς πρὸς πάσας δὲ τὰς λοιπὰς ποινὰς εἰς τὸν ἀρμόδιον Ἀρχιερέα μέχρι τοῦ ἡμίσεος τῆς ἐπιβληθείσης.

IV

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΟΙΝΙΚΑΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Ἄρθρον 63. Εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν δικονομίαν τὴν τακτικὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν ἐκτελοῦν:

α) Οἱ ἐπαρχιοῦχοι Ἀρχιερεῖς· β) Τὰ Ἐπαρχιακὰ Ἐκκλησιαστικὰ Δικαστήρια καὶ τὸ Μέγα Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 35, 108 ἐδ. 19, ἄρθ. 115-135 καὶ ἄρθ. 71-80 καὶ ἄρθ. 214-224 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας, τὴν δὲ ἑκτακτον δικαστικὴν ἐξουσίαν τὰ ὑπὸ τῶν ἄρθ. 70 ἐδ. 35 καὶ 69 ἐδ. 37 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας προβλεπόμενα Σώματα.

Ἄρθρον 64. Πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραπτωμάτων τῶν κληρικῶν ἀμφοτέρων τῶν τάξεων καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν λειτουργῶν, τῶν μοναχῶν καὶ τῶν λοιπῶν πιστῶν, ἀρμόδιον εἶναι τὸ δικαστήριον τῆς Ἐπαρχίας, εἰς τὴν ὁποίαν τὰ ἄτομα αὐτὰ κανονικῶς ἀνήκουν, ὡς πρὸς δὲ τοὺς πιστοὺς τὸ δικαστήριον τῆς Ἐπαρχίας, εἰς τὴν περιοχὴν τῆς ὁποίας εἶναι οὗτοι μονίμως ἐγκατεστημένοι (ἄρθ. 25 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας). Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον τὸ ἀρμόδιον νὰ ἐγείρῃ τὴν ποινικὴν ἀγωγὴν διατηρεῖ τὴν ἀρμοδιότητα αὐτοῦ μέχρι τέλους τῆς δικαστικῆς διαδικασίας.

Ἄρθρον 65. Ἡ ἐκδίκασις διεξάγεται γραπτῶς διὰ κυριλλεῖου γραφῆς. Οἱ διάδικοι ἐπικοινωνοῦν μετὰ τῶν δικαστηρίων διὰ γραπτῶν ἀναφορῶν, προκειμένου δὲ περὶ ἀγραμμάτων διὰ καταχωρίσεως τῶν λεγομένων εἰς πρακτικόν. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις δεόν νὰ σημειῶνται ὑποχρεωτικῶς ὁ ἀριθμὸς καὶ τὰ στοιχεῖα ἐκ τῆς ταυτότητος τοῦ ἀναφερομένου. Ἀνυπόγραφοι ἀναφοραὶ εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν ἢ ἐκδικάζονται.

Ἡ ἐπικοινωνία μετὰ τῶν διαδίκων γίνεται γραπτῶς διὰ κλήσεων καὶ ἀποφάσεων, παραδιδόμενων εἰς τὸ ταχυδρομεῖον συστημένως ἢ ἐπὶ ἀποδείξει παραλαβῆς, ἢ ἐγγχειριζομένων μέσῳ ἐκκλησιαστικῶν ὀργάνων ἐπὶ ἀποδείξει.

Ἄρθρον 66. Ἐὰν τὸ κατηγορηθὲν πρόσωπον δι' ἐκκλησιαστικὸν παράπτωμα δὲν ἀνταποκριθῆ εἰς τὴν κλήσιν, ἢ ἀρνηθῆ νὰ δεχθῆ τὰς κλήσεις καὶ τὰς ἀποφάσεις τοῦ δικαστηρίου, ἢ δὲν θελήσῃ νὰ ἀπαντήσῃ, θεωρεῖται ὅτι παραδέχεται τὸ παράπτωμα, ἢ δὲ ἐκδίκασις αὐτοῦ διεξάγεται ἄνευ τῆς συμμετοχῆς του, ἐρήμην.

Προκειμένου περὶ προσώπου κατηγορηθέντος δι' ἐκκλησιαστικὸν παράπτωμα, ἀπόντος, ἀγνώστου διαμονῆς ἢ φυλακισμένου, τὸ δικαστήριον ὀρίζει ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶς μὴ τιμωρηθέντων κληρικῶν ἀντίκλητον, μετὰ τοῦ ὁποίου θὰ περατώσῃ τὴν ἐκδίκασιν, τοῦτο δὲ δημοσιεύεται εἰς τὸ ἐπίσημον δελτίον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας «Glasnik».

Ἄρθρον 67. Ἡ ἔγερσις ἀγωγῆς πρὸς οὐδεμίαν συνδέεται τυπικότητα.

Ὅταν ὁ ἀρμόδιος Ἀρχιερεὺς λάβῃ τὴν ἀναφορὰν περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραπτωμάτων, ἢ φθάσῃ μέχρις αὐτοῦ ὁ λόγος περὶ αὐτῶν, θὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἀξιοπιστίας των καὶ, ἐφ' ὅσον θεωρήσῃ τὴν ἀναφορὰν βásiμον, θὰ διατάξῃ διενέργειαν ἀνακρίσεων, δι' ὧν, μέσῳ τῶν ὀργάνων του, τῶν ὑπ' αὐτὸν κληρικῶν ἀμφοτέρων τῶν τάξεων ἢ τῶν ἐκκλησιαστικοκοινοτικῶν διοικήσεων, θὰ ἐρευνήσῃ τὴν ὑπόθεσιν καὶ θὰ προβῆ εἰς τὰς ἀναγκαίας ἐξετάσεις τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῶν μαρτύρων καὶ εἰς τὴν συγκέντρωσιν ἀποδεικτικῶν στοιχείων.

Οὐδεὶς δύναται νὰ τιμωρηθῆ δι' ἐκκλησιαστικῆς ποιῆς ἄνευ προηγουμένης ἀνακρίσεως.

Δύναται, ἐφ' ὅσον ὑπάρχῃ, νὰ δοθῆ εἰς τὸν κατηγορούμενον ἐν ἀντιγράφῳ καὶ ἢ γραπτῆ ἀναφορᾷ καὶ προσωπικῆ ἐγκλήσις, προκειμένου ἐξ αὐτῆς νὰ καταρτίσῃ ὁ ἴδιος γραπτῶς τὴν κατάθεσιν καὶ ἀναφορὰν του.

Ἄρθρον 68. Μετὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν σχετικῶν δεδομένων καὶ τῶν ἀποδεικτικῶν στοιχείων καὶ τὴν λήψιν τῶν ἀναγκαίων ἐξετάσεων τῶν μαρτύρων, ὁ ἀρμόδιος Ἀρχιερεὺς, ἀφοῦ μελετήσῃ πάντα τὰ ἔγγραφα καὶ κρίνῃ ὅτι ἡ ὑπόθεσις ἐπαρκῶς διηκρινίσθη, ἢ ὅτι διεπιστώθη τὸ παράπτωμα, λαμβάνει ἀπόφασιν ἢ τερματισμοῦ τῆς περαιτέρω διαδικασίας καὶ ἀπορρίψεως τῆς ἀναφορᾶς ἢ τῆς προσωπικῆς ἀγωγῆς, ἢ ἐπιβολῆς ποιῆς ἐν τῇ ἀρμοδιότητι του, ἢ παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν πρὸς ἐκδίκασιν. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ περιπτώσει δύναται νὰ ἐπιβληθῆ καὶ ἀργία εἰς τὸν κατηγορούμενον κληρικὸν μετὰ ἢ ἄνευ μειώσεως μέχρις ἡμίσεος τῶν ἀποδοχῶν του, εἴτε ἀπομά-

κρυνσις τοῦ κατηγορουμένου ἐκ τῆς διοικήσεως μέχρι πέρατος τῆς ἐκδικάσεως τῆς ὑποθέσεως, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ κατάχρησεως ὑλικῆς φύσεως.

Ἄρθρον 69. Μετὰ τὴν λήψιν τῶν ἐγγράφων τὸ Δικαστήριον παραδίδει ταῦτα εἰς τὸν ἐκκλησιαστικοδικαστικὸν κατήγορον, ἵνα γράψῃ εἰς ὅσα ἀντίγραφα χρειάζονται τὸ κατηγορητήριον, τὸ ὁποῖον καὶ ἐπιστρέφει μετὰ πάντων τῶν ἐγγράφων εἰς τὸ Δικαστήριον.

Τὸ κατηγορητήριον δέον νὰ περιλαμβάνῃ:

α) Ὀνοματεπώνυμον τοῦ κατηγορουμένου μετὰ τῶν ἀτομικῶν στοιχείων.

β) Στοιχεῖα περὶ τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ δικαστηρίου.

γ) Τὴν ποινικὴν πράξιν, περιγραφομένην ὡς πρὸς τὸν χρόνον, τὸν τόπον, τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως, καθ' ἃ ὁ κατηγορούμενος κατηγορεῖται, μετὰ τῶν χαρακτηριστικῶν αὐτῆς, ἅτινα εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐν τῷ παρόντι ποινικῶν διατάξεων.

δ) Τὴν ὑπηρεσιακὴν ὀνομασίαν τῆς ποινικῆς πράξεως κατὰ τὰς παρούσας διατάξεις μετὰ μνείας τῆς ποινῆς, ἥτις κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ ἐκκλησιαστικοδικαστικοῦ κατηγόρου δέον νὰ ἐπιβληθῇ.

ε) Ἀκριβῆ ἀναφορὰν τῶν ἀποδεικτικῶν στοιχείων.

στ) Συκεπτικὸν μετὰ προτάσεως περὶ τῆς ποινῆς καὶ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοδικαστικοῦ κατηγόρου.

Ἄρθρον 70. Τὸ δικαστήριον διαβιβάζει εἰς τὸν κατηγορούμενον τὸ κατηγορητήριον, καλοῦν τοῦτον ὅπως ἐντὸς 14 ἡμερῶν ὑποβάλλῃ εἰς αὐτὸ γραπτὴν ἀπάντησιν.

Ἐὰν ὁ κατηγορούμενος ἐντὸς τῆς προβλεπομένης προθεσμίας δὲν παραδώσῃ εἰς τὸ δικαστήριον τὴν ἀπάντησιν ἐπὶ τοῦ κατηγορητηρίου, θεωρεῖται ὅτι παραδέχεται τὴν κατηγορίαν καὶ ὅτι παραιτεῖται τοῦ δικαιώματος τούτου. Εἰς τὴν ἀπάντησίν του ὁ κατηγορούμενος ἐντὸς τῶν πλαισίων τοῦ κατηγορητηρίου δέον ὅπως ἐκθέσῃ πᾶν ὅ,τι θεωρεῖ ἀναγκαῖον πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτοῦ.

Ἄρθρον 71. Μετὰ τὴν λήψιν τῆς ἀπαντήσεως ἐπὶ τοῦ κατηγορητηρίου ἢ τὴν διαπίστωσιν τοῦ δικαστηρίου ὅτι ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας δὲν ὑπεβλήθη αὕτη, τὸ δικαστήριον ἐν κανονικῇ συνθέσει, πάντοτε ἐν μυστικῇ συνεδρίᾳ, μελετᾷ πάντα τὰ ἔγγραφα καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν ἀποφασίζει, διὰ ψηφοφορίας πρῶτον περὶ τῆς ἐνοχῆς καὶ κατόπιν περὶ τῆς ποινῆς. Τὴν ποινὴν προτείνει τὸ ὑπὸ τοῦ προεδρεύοντος ὀριζόμενον μέλος τοῦ δικαστηρίου, τὸ ὁποῖον συντάσσει καὶ τὴν ἀπόφασιν.

Ἄρθρον 72. Ὁ πρόεδρος Ἀρχιερεὺς ψηφίζει κατὰ τὴν συνε-

δρίαν τοῦ Ἐπαρχιακοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου, ἐφ' ὅσον αἱ ψῆφοι εἶναι ἰσομερεῖς. Ἐν περιπτώσει ὁμοφωνίας ἄνευ τῆς ψήφου τοῦ προέδρου Ἀρχιερέως καὶ ἐφ' ὅσον τὸν πρόεδρον ἐπαρχιοῦχον Ἀρχιερέα ἀναπληροῦ κατὰ τὴν συνεδρίαν ὁ ἀναπληρωτῆς αὐτοῦ, διὰ τὸ ἔγκυρον τῆς ἀποφάσεως ἀπαιτεῖται ὅπως ὁ πρόεδρος Ἀρχιερεὺς συμφωνήσῃ πρὸς τὴν ἄνευ τῆς ψήφου του ληφθεῖσαν ἀπόφασιν, ἄλλως ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 128 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας*.

Ἄρθρον 73. Περὶ τῆς συνεδρίας καὶ τῆς ψηφοφορίας συντάσσεται κατὰ τὴν συνεδρίαν Πρακτικόν, ὑπογραφόμενον ὑπὸ τοῦ προέδρου, πάντων τῶν μετασχόντων τῆς συνεδρίας καὶ τῆς ψηφοφορίας μελῶν καὶ τοῦ γραμματέως (πρακτικογράφου), εἰς τὸ ὁποῖον συντόμως ἀναφέρεται τὸ διατακτικὸν τῆς ἀποφάσεως.

Ἄρθρον 74. Ἡ ἀπόφασις δέον νὰ περιλαμβάνῃ: α) Τὸ ἐκδίδον αὐτὴν Δικαστήριον· β) τὸ περὶ οὗ πρόκειται πρόσωπον· γ) τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐκδικαζομένης ὑποθέσεως· δ) τὸ διατακτικὸν τῆς ὑποθέσεως· ε) σκεπτικὸν μεθ' ὁδηγίας ἐπὶ τῶν δικονομικῶν ἐνεργειῶν· στ) ἡμερομηνίαν, ἀριθμὸν ἐγγράφων, ὑπογραφήν τοῦ προέδρου καὶ τοῦ γραμματέως μετὰ σφραγίδος.

Ἄρθρον 75. Ἐπὶ διαφορᾶς μεταξὺ κληρικῶν ἀμφοτέρων τῶν τάξεων λόγῳ ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων ἢ ἐνοριακῶν εἰσοδημάτων ἢ λόγῳ κινήτης ἢ ἀκινήτου ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, προωρισμένης εἰς ἐξυπηρέτησιν τοῦ κλήρου, τὸ Δικαστήριον μόνον κατόπιν προσωπικῆς ἐγκλήσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου προσώπου, ἀφοῦ ἐξετάσῃ τὴν ὅλην ὑπόθεσιν εὐσυνειδητῶς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σχετικῶν ἐγγράφων, λαμβάνει ἐν συνεδρίᾳ τὴν ἀπόφασιν τοῦ, ἢ ὅποια εἶναι ἐκτελεστή.

Ἄρθρον 76. Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν αἱ κρατικαὶ δικαστικαὶ ἀρχαὶ τιμωρήσωσι κληρικὸν ἀμφοτέρων τῶν τάξεων διὰ ποινικὴν πράξιν, ἐξ ἧς προκύπτει καὶ ἐκκλησιαστικὴ ἐνοχία, ὁ ἀρμόδιος Ἀρχιερεὺς, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐκτελεστῆς ἀποφάσεως, ἢ ἀποφασίζει ἐν τῇ ἰδίᾳ ἀρμοδιότητι ἢ παραπέμπει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ὑπ' αὐτὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον πρὸς ἐνέργειαν.

Ἄρθρον 77. Αἱ ἀποφάσεις τῶν πρωτοβαθμίων δικαστικῶν ἀρχῶν, αἱ ἀναφερόμεναι: α) εἰς ἀπόλυσιν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἢ στέρησιν ὀφφικίου· β) εἰς ἰσόβιον ἀργίαν· γ) εἰς καθάρισιν· δ) εἰς καθάρισιν μετ' ἀφορισμοῦ ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας· καὶ ε) εἰς ὀριστικὸν ἀφορισμὸν πιστῶν ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, παραπέμπονται αὐτεπαγγέλτως εἰς τὸ δευτεροβάθμιον Δικαστήριον πρὸς ὀριστικὴν κρίσιν.

* Βλ. τοῦτο ἐν τοῖς πρόσθεν εἰς τὰ περὶ Ἐπισκοπικοῦ (Ἐπαρχιακοῦ) Δικαστηρίου.

Ἄρθρον 78. Ἐπιτρέπεται ἔφεσις κατ' ἀποφάσεως πρωτοβαθμίων δικαστικῶν ἀρχῶν εἰς τὴν δευτεροβάθμιον δικαστικὴν ἀρχὴν ἐξαιρέσει τῶν περιπτώσεων τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τῶν ἀρθ. 108 ἐδ. 19 ἢ ἀρθ. 217 ἐδ. 2 καὶ ἀρθ. 69 ἐδ. 27 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας.

Ἡ ἔφεσις ὑποβάλλεται εἰς τὸν ἀναγκαιοῦντα ἀριθμὸν ἀντιτύπων μέσῳ τῆς πρωτοβαθμίου δικαστικῆς ἀρχῆς ἐντὸς 14 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραδόσεως τῆς ἀποφάσεως εἰς τὸ ταχυδρομεῖον συστημένως ἢ ἐπὶ ἀποδείξει, ἢ ἀπὸ τῆς ἐπὶ ἀποδείξει παραδόσεως αὐτῆς διὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὀργάνων. Ἡ μὴ ἐγκαιρὸς ὑποβολὴ ἐφέσεως δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν πρὸς ἐνέργειαν.

Ἡ ἔφεσις ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως μέχρι τῆς τελικῆς ἀποφάσεως.

Ἄρθρον 79. Ἡ ἔφεσις δύναται νὰ ὑποβληθῇ διὰ λόγους σχετιζομένους πρὸς τὰς ἐν τῇ ἀπόφασί διατάξεις: περὶ ἐνοχῆς, περὶ ποινῆς, περὶ νομικῶν συνεπειῶν τῆς ποινῆς, περὶ ὑπολογισμοῦ εἰς τὴν ποινὴν καὶ τοῦ χρόνου τῆς ἐπιβολῆς τῆς ἀργίας. Εἰς τὴν ἔφεσιν δὲν δύνανται νὰ ἀναφέρονται νέα στοιχεῖα, ἅτινα δὲν ἀπετέλεσαν ἀντικείμενον ἐξετάσεως ἐνώπιον τῆς πρωτοβαθμίου δικαστικῆς ἀρχῆς.

Ἄρθρον 80. Ἡ ἔφεσις ὀφείλει νὰ περιλαμβάνη: α) τὴν ἀκριβῆ σημείωσιν τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς μετ' ἀναφορᾶς τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἀποφάσεως καθ' ἧς αὕτη ὑποβάλλεται· β) ἀναφορὰν τῶν λόγων, διὰ τοὺς ὁποίους ἐφεσιβάλλεται ἡ ἀπόφασις· γ) τὸ ὄρισμένον αἴτημα ἐν σχέσει πρὸς τὴν συμπλήρωσιν ἢ τὴν τροποποίησιν τῆς ἐφεσιβαλλομένης ἀποφάσεως· καὶ δ) τὴν ὑπογραφήν, τὸ ἐπάγγελμα καὶ τὴν μόνιμον κατοικίαν τοῦ ὑποβάλλοντος τὴν ἔφεσιν.

Ἄρθρον 81. Μετὰ τὴν λήψιν τῆς ἐφέσεως ἡ πρωτοβάθμιος δικαστικὴ ἀρχὴ διαβιβάζει ταύτην εἰς τὸν ἐκκλησιαστικοδικαστικὸν κατῆγορον, ὅστις διατυπώνει ἐπὶ τῆς ἐφέσεως γραπτὴν ἀπάντησιν ἐντὸς ὀκτώ ἡμερῶν. Ἡ ἀπάντησις δέον νὰ περιορίζηται εἰς τὰ ἀναφερόμενα καὶ τὰ αἰτούμενα διὰ τῆς ἐφέσεως καὶ νὰ περιέχῃ ἀκριβῶς ὄρισμένον ἀνταίτημα.

Ἄρθρον 82. Ἡ δευτεροβάθμιος δικαστικὴ ἀρχὴ ἀκυροῖ τὴν πρωτοβάθμιον ἀπόφασιν:

α) ἐφ' ὅσον ἡ πρωτοβάθμιος δικαστικὴ ἀρχὴ δὲν ἦτο ἀρμοδία διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως·

β) ἐφ' ὅσον αὕτη δὲν ἦτο κανονικῶς συγκροτημένη·

γ) ἐφ' ὅσον εἰς τὴν ἐκδίκασιν ἔλαβον μέρος ἐξαιρηθέντα ἢ δωροδοκηθέντα πρόσωπα·

δ) ἐφ' ὅσον κατὰ τὴν λῆψιν τῆς ἀποφάσεως παρεβιάσθησαν, παρωράθησαν ἢ ἐσφαλμένως ἐφηρμόσθησαν αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθ. 7 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας·

ε) ἐφ' ὅσον τὸ διατακτικὸν τῆς ἀποφάσεως εὑρίσκεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σκεπτικὸν ἢ τὸ σκεπτικὸν εὑρίσκεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἐπικαλούμενα δικαστικὰ ἔγγραφα·

στ) ἐφ' ὅσον κατὰ τὰς περιστάσεις τῆς περιπτώσεως ἢ ἐκδικασίς διεξήχθη ὑπεράγαν ἐπιεικῶς καὶ δυσαναλόγως πρὸς τὴν ἐνοχὴν.

Ἄρθρον 83. Ἡ δευτεροβάθμιος δικαστικὴ ἀρχὴ ἐπικυροῖ τὴν ἀπόφασιν τῆς πρωτοβαθμίου, ἐφ' ὅσον ἡ διαδικασία διεξήχθη κανονικῶς, συμφώνως πρὸς τὰς παρούσας διατάξεις, καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ἀπόφασις καθ' ἀπάσας αὐτῆς τὰς πλευρὰς εἶναι ἠτιολογημένη καὶ ἐξεδόθη εἰς τὴν ὠρισμένην διατύπωσιν.

Ἄρθρον 84. Ἐν ἡ περιπτώσει ἡ ἀπόφασις ἐπικυροῦται ἐν τῷ συνόλῳ της, δὲν παρίσταται ἀνάγκη νὰ περιλαμβάνῃ σκεπτικὸν, ἐκτὸς ἐὰν τὸ σκεπτικὸν τῆς πρωτοβαθμίου ἀποφάσεως ἦτο ἐλλιπὲς καὶ ἐσφαλμένον.

Ἄρθρον 85. Ἐὰν ἡ ἔφεσις ἦτο ὀφθαλμοφανῶς ἀστήρικτος ἢ ὑπεβλήθη ἐξ αὐθαδείας ἢ καὶ εἶχε τὴν πρόθεσιν νὰ παραπλανήσῃ τὰς δευτεροβαθμίους δικαστικὰς ἀρχάς, αὐταὶ δύνανται νὰ τιμωρήσωσι τὸν ὑποβαλόντα αὐτὴν δι' αὐθαδεῖαν.

Ἄρθρον 86. Ἐὰν ἡ δευτεροβάθμιος δικαστικὴ ἀρχὴ διαπιστώσῃ ὅτι, ἀκυρουμένης τῆς ἀποφάσεως, δὲν χρειάζεται νέα ἐκδικασίς τῆς ὑποθέσεως ἐνώπιον τῆς πρωτοβαθμίου δικαστικῆς ἀρχῆς, ἐκδίδει μόνον τελικὴν ἀπόφασιν, πάντοτε ἠτιολογημένην.

Τὸ δευτεροβάθμιον δικαστήριον δύναται δι' ἰδιαιτέρου ἐγγράφου νὰ ὑποδείξῃ συμβουλευτικῶς εἰς τὴν πρωτοβάθμιον δικαστικὴν ἀρχὴν τὰ παρατηρηθέντα σφάλματα.

Ἄρθρον 87. Ἡ δευτεροβάθμιος ἀπόφασις εἶναι τελεσίδικος καὶ ἐκτελεστή.

Αὕτη ὑποβάλλεται εἰς τὸν ἀρμόδιον Ἀρχιερέα διὰ τῶν πρωτοβαθμίων δικαστικῶν ἀρχῶν πρὸς ἐκτέλεσιν κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 57 τῶν ἐν τῷ παρόντι διατάξεων ὀριζόμενα.

Ἄρθρον 88. Ἡ αἴτησις δι' ἔκτακτον μείωσιν τῆς ποινῆς ὑποβάλλεται εἰς τὸν ἀρμόδιον Ἀρχιερέα, ὅστις ἀποφασίζει μόνος, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ θέματος τῆς ἀρμοδιότητός του, ἢ ὑποβάλλει ταύτην εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας μετὰ αἰτιολογήσεως καὶ προτάσεως αὐτοῦ.

Κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἐπαρχιούχου Ἀρχιερέως τῆς ἀπορριπτοῦσης τὴν δι' ἑκτακτον μείωσιν τῆς ποινῆς αἴτησιν δὲν δύναται νὰ γίνη ἔφεσις.

Ἡ αἴτησις πρὸς μείωσιν τῆς ποινῆς δὲν ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως.

Ὁ ἀρμόδιος Ἀρχιερεὺς δύναται νὰ τιμωρήσῃ τὸν αἰτοῦντα ἐπὶ θρασεῖα ἐπαναλήψει αἰτήσεως πρὸς μείωσιν τῆς ποινῆς.

Ἄρθρον 89. Ὡς πρὸς τὴν καταβολὴν ἐκκλησιαστικῶν τελῶν εἰς τὴν διαδικασίαν ταύτην ἰσχύουν αἱ διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ περὶ καταβολῆς ἐκκλησιαστικῶν τελῶν.

Τὰ λοιπὰ ἐκκλησιαστικοδικαστικὰ ἔξοδα, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν, βαρύνουν τοὺς πταίαντας.

Ἐάν τις πρὸς ἴδιον συμφέρον αἰτήσῃται δικαστικὴν πράξιν, συνεπαγομένην ἔξοδα, ὀφείλει νὰ καταβάλῃ εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχὴν τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον θέλει αὐτὴ ὀρίσει, ὅπερ συμφηφίζεται κατὰ τὴν τελικὴν ἀπόφασιν.

Ἄρθρον 90. Εἰς τὰς περιπτώσεις τὰς προβλεπομένας ὑπὸ τῶν ἄρθρ. 69 ἐδ. 27 καὶ ἄρθρ. 70 ἐδ. 35 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας τὰ ὑπὸ τῶν ἐν τῷ παρόντι διατάξεων προβλεπόμενα δικαιώματα τοῦ ἐπαρχιούχου Ἀρχιερέως ἀσκεῖ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας καὶ τῶν Κανονισμῶν αὐτῶν.

Ἄρθρον 91. Πάντες οἱ κληρικοὶ οἱ αὐθαιρέτως ἐγκαταλείψαντες ἢ ὅσοι τυχόν ἐν τῷ μέλλοντι θὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὑπηρεσίαν καὶ δὲν θὰ ἀνταποκριθῶσιν εἰς τὴν κλῆσιν τοῦ Ἀρχιερέως τῶν (ἄρθρ. 218 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας) ὅπως ἐπανέλθωσιν εἰς αὐτήν, καθὼς καὶ οἱ μοναχοὶ οἱ ἐλθόντες εἰς γάμου κοινωνίαν ἢ ἐν τῷ μέλλοντι ἤθελον πράξει τοῦτο, θεωροῦνται ὡς στερηθέντες τῆς ἱερατικῆς ἢ μοναχικῆς ιδιότητος.

Τοῦτο ἐπικυροῦν οἱ ἐπαρχιοῦχοι Ἀρχιερεῖς δι' αὐτεπαγγέλτως ἐκδιδομένων ἀποφάσεων αὐτῶν, αἵτινες εἶναι ἐκτελεσταὶ καὶ περὶ τῶν ὁπίων πληροφοροῦν τὴν Διαρκῆ Ἱερὰν Σύνοδον.

Ἄρθρον 92. Τὰς παρούσας διατάξεις ἐψήφισεν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἄρθρ. 57 καὶ 69 ἐδ. 10 τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας διὰ τῆς ἀποφάσεως ΑΣ ἀριθ. 29/Πρακτ. 45 ἀπὸ 19ης Μαΐου 1961. Αὗται, δημοσιεύμεναι εἰς τὸ ἐπίσημον δελτίον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας «Glasnik», ἀποκοτῶν ὑποχρεωτικὴν ἰσχύον δι' ἅπασαν τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1961, ὅποτε παύουν ἰσχύουσαι πᾶσαι αἱ μέχρι τοῦδε σχετικαὶ διατάξεις.